

FIERDE HEFTE
AF
BESKRIVELSEN
OVER DEN
NISLANDSKE KYST
OG DE DER VÆRENDE
H A V N E

HENHØRENDE TIL KAARTET No. 5 OVER ØSTKYSTEN FRA
HIERADS-FLOIN-BUGT TIL INGOLFS-
HÖFDE-HUK,
SAMT TIL KAARTET No. 6 OVER SYDKYSTEN FRA
INGOLFS-HÖFDE-HUK
TIL KAP-REIKIANÆS TILLIGEMED
FUGLESKIÆRENE.

Udgivet fra det Kongelige Søkaart-Arkiv 1822.

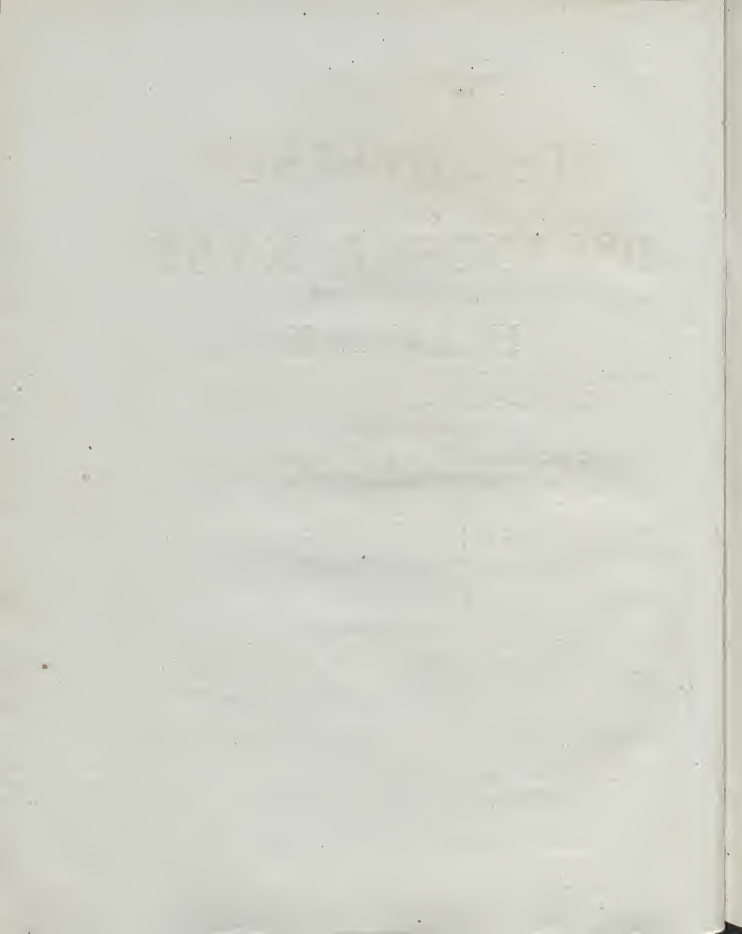
Samlet og udarbejdet af

P. de Löwenörn,

Contre-Admiral, Directeur for det Kongelige Søkaart-Arkiv m. m., Commandeur af Dannebrog og Dannebrogsmænd, Ridder af St. Anna-Ordenens 1ste Classe, Commandeur af l'ordre Pour le merite militaire og af Sværdordenen, Ridder af St. Wladimir, Medlem af det Kongelige Videnskabernes Selskab, og corresponderende Medlem af L'academie Royale des Sciences, samt af flere lærde Selskaber.

KIÖBENHAVN 1822.
Trykt i Thieles Bogtrykkerie.

Forerindring.

I de foregaaende Hefter have vi meldt Opmaalingens Fremgang af de Iislandske Kyfter, hvortil vi henføre os her med den Bemærkning, at Opmaalingen af Östkysten fra *Hierads-Flou-Bugt* er foretaget af DHrr. Major Ridder *Scheel*, Capt. *Frisack* og Landmaaler *Aschlund*. Den Sydlige af de samme Herrer, og foregaaende for den vestlige Deel af denne af Hr. Lieut. *Ohlßen*. Men da Omstændighederne ikke tillode Landmaaler *Aschlund* at undersøge den nautiske Deel af Opmaalingen, nemlig Dybderne eller Lodskudene, Grundene, Löbene imellem Öerne, Stoppe- og Ankerpladshenes Beskaffenhed m. v., især for den vigtige Deel, som angaar *Beru-Fiorden* og dens Omegn, hvortil han fornemmelig manglede et brugeligt Fartöi, som ei var let at bekomme i Iisland, blev Hr. Premierlieutenant *Graah* af Søe-Etaten i 1821 opsendt, og hans udmærkede Kundskaber og Flid har vi i Særdeleshed at takke for de fuldstændige Oplysninger over Östkysten og de derværende Havnes Anduvning og Beseiling.

Angaaende Iisens Drift om og ved Iisland og den her omtalede Östkyst, da henholde vi os i Almindelighed til det, som i foregaaende Hefter og i Særdeleshed i det 3die er anført, men det er umuligt at sige noget bestemt om deslige Naturphenomener, deels fordi man mangler Kyndiges, i nogen Række af Tid vedvarende Iagttagelser, deels ogsaa og fornemmelig fordi der virkelig forefalde uforklarlige Forandringer heri, ligesom i Hensyn til Clima og Veirlig, at der eene Aar ikke ligner det ander, hvorvel at Jordkloden ikke alene med den utænkeligste Overeenstemmelse saavel svinger om sin Axe, som at den løber sin Bane omkring Solen i nøiagtigste Tidsrum.

Ulige er Iisens Drift, Ankomst og Bortgang fra Östkysten af Iisland, saavelsom fra de andre Kyfter af samme.

I Aaret 1821, da Hr. Lieutenant *Graah* gik til Iisland, seilede han lige til *Vopna-Fiord*, hvor han indløb den 20 April, uden at have mödt nogen Iis i Farvandet; men sidst i Juni ankom derimod en svær Iisdrift Nord fra omkring *Langanar*, som belagde hele Östkysten need til *Öfres-Horns* Forbiereg, fyldte de fleste af Fiordene og bespændte Farvandet

mellem *Papey* og de andre indenfor værende Öer og laae derhos temmelig langt ud til Söes fra Landet; iblandt drev denne Iis tværs ud, til andre Tider satte den igjen ind mod Kyften; Fiordene vare imidlertid efter deres Beliggenhed, meer eller mindre opfyldt med Iis, saa at denne en Tid lang, netop Midfommers Dage, spærrede al Til- og Afgang fra denne Kyst af Iisland.

Denne foromtalte svære Hav-Iis brød lös fra Kyften og forsvandt, da en svær Storm af Nordlig Vind opstod den 20 August, og udentvivl drev en Deel af den Syd om Landet, thi der skal være Efterretning at der er seet Hav-Iis ved *Westmanöerne* seent paa Sommeren, eller omtrent paa den Tid.

Meningerne ere meget deelte, om den Iis, som til forskiellige Tider paa Aaret kommer drivende N. og N. O. fra og sætter an mod Iislands Östkyst, skulle fra den Side drive Sönder paa og længere need i Oceanet, eller at Hav-lisen (som mærkeligt nok af Beboerne paa denne Kyst endnu bliver kaldet den grønlandske Iis *) efter at være ankommen til Östkysten, sætter, naar den forlader samme, igjen først tværs ud fra Land, og derefter fornemmelig driver Nord paa. og et Stykke Norden for Iisland kommer ind i den saakaldede Hoved Östen Ström, som bringer den igjen tilbage Vester efter **).

Efterat Hav-lisen var i 1821 som ovenmeldt ved Storm af Nordlig Vind fordrevet fra Östkysten og som man den Gang formoder gaaet Syd paa den 20 August, skal der dog senere have været seet Iis i Havet udenfor den Nordligste Deel af Östkysten, skiondt ikke ganske nær ved Land, hvilken imidlertid ikke kom længere need mod Kyften Syd efter.

At sige noget nøiagtigt om Compassets Misviisning enten i Land eller paa Söen ved de Iislandske Kyster, have vi i de foregaaende Hefter givet Grunde for ikke at kunne; dog bør bemærkes, at efter Hr. Lieutenant *Graahs* flittige Observationer kan man antage, at der ved den nordøstlige Deel af Iisland er i denne Tid omtrent 39° nordvestlig Misviisning, hvilket er overeenstemmende med det som i forrige Hefte er anmærket; men paa Höiden af *Bern-Fjord* fandt Hr. Lieutenanten omtrent 36° Misviisning. — Det er meget mærkeligt, at Ebbe og Flod synes at

fölge

*) See Forerindringen til 3die Hefte.

**) See samme Hefte Side 2.

følge en vis Retning rundt om Landet. Paa Vestsiden kommer Floden S. eller S. W. fra og løber langs Landet N. eller N. O. efter; men paa Østsiden der modsatte; der kommer Floden N. fra og gaar S. efter, men Ebben løber S. fra langs Landet, og paa en vis Afstand fra samme N. og N. O. efter dets Bugter; det er at forstaae om Hovedstrømmen i Almindelighed tager.

Endvidere bemærkes lignende med det vi have sagt i andet Hefte Side 16, at jo længer fra Land, jo senere bliver Høivandet og de deraf flydende Følger, hvoraf ogsaa, at jo mere Sydlig paa Østsiden jo senere Klokkesletter for Høivande paa Nye- og Fuldmaane-Dagene.

Af Strømmenes Mødning og locale Omstændigheder fremstaae Strømmers m. v. ved og om visse Hukker, som i det følgende bliver berørt. I der Hovedstrømmen saaledes gaar langs Landet forbi Fiordene, finder det samme Sted som i 2det Hefte S. 15 er sagt om Iidvande og Strømmens Ind- og Udgang af de i Landet dybt indgaaende Fiorde.

Hvor og hvorledes Strømmene deler sig mod Sydkysten af Island og hvad Vei Ebbe og Flod sætter langs Kysten under de forskellige Dele af samme lader sig vanskelig forklare; vi mangle aldeles gode Iagttagelser herover. Angaaende de specielle Kaarters Inddeling, som indbefatter den hele islandske Kyst, vil vi tilføie den Bemærkning, at paa det at den Søemand, som anduver Island Syd fra, kunde have en Overfugt af den hele Strækning af Sydkysten, have vi givet Kaartet No. 6, som slutter Samlingen af de specielle Kaart, en saa meget betydelig Længde fremfor almindelige Kaart, da denne Kyststrækning løber næsten r. v. Øst og Vest, og for ikke at give et overflødig Kaart mellem bemeldte Sydkyst og Østkysten eller Kaartet No. 5, have vi til det sidste føiet et lidet ombøiet Blad, som falder ind med bemeldte Kaart No. 6. Den sydøstlige Kyststrækning af Island tilligemed den hele sydlige Strækning til Kap *Reikianæs* er Havne- og Redningsløs, som enhver fornuftig Søefarende med yderste Agtsomhed bør holde sig i tilbørlig Afstand fra; det maatte være den Undtagelse for de enkelte smaa Skibe, som maatte have Bestemmelse til de i det følgende omtalte *Westmander* og *Örebaks Havn*.

Det som vi have sagt i første Hefte samt i Indledningen til 3die Hefte Side 12, betræffende den Formodning, at Kap *Reikianæs* burde af-

lægges et Par Minuter Sydligere, end paa det i 1788 udgivne Kaart No. 1, finder sig bekræftet ved de af Hr. Major Ridder *v. Scheel* sluttede Beregninger af hans Triangel-Opmaalinger over Islands Omkreds, thi i bemeldte Kaart af 1788 var ifølge de i Beskrivelsen dertil anførte Grunde Bredden af Kap *Reikianar* antaget at være $63^{\circ} 32'$; men Major *v. Scheel* bestemmer den til $63^{\circ} 48' 15''$ og dens Længde til $25^{\circ} 2' 40''$ Vest for *Paris*. Som en Følge heraf bør *Fugleskiærne* ligeledes flyttes i samme Forhold da som i 1ste Hefte er forklaret deres virkelige Beliggenhed er bestemt relativ til Kap *Reikianar*; og *blinde Fugleskiær* ligeledes, hvis Beliggenhed altsaa bliver $63^{\circ} 29'$ Brede, og i Hensyn til Længdeforskien mellem disse *Skær* og *Reikianar* bliver deres Længde $25^{\circ} 57' 30''$ fra *Paris* og saaledes er det aflagt i Kaartet No. 6, og paa det udkommende Generalkaart over hele Island.

Punkterne, hvorfra de medfølgende Landtoninger ere tagne, findes med Bogstaver antegnede paa Kaartet, og for endeel henvises til i Beskrivelsen, som vi forhaabe de Søfarende vil i sigtbart Veir have megen Nytte af.

I Henseende til de specielle Kaarters Inddeling ville vi sluttelig endvidere bemærke, at da man kan ansee Østkysten at strække sig om til *Ingolfshöfde Huk*, have vi givet Kaartet No. 5 en Tilföining udenfor den sædvanlige Form, og tillige givet Kaartet No. 6 en Tilföining i Længden, ligesom det over Nordkysten, for at indbefatte paa samme den hele Sydkiyst fra *Ingolfshöfde Huk* til Kap *Reikianar*, saa at den saaledes med eet kan oversees; herved er tillige sparet et Mellemskaart, som Søemanden desuden ville have liden eller ingen Nytte af, særdeles da den sydøstlige Kyist samt den østlige Deel af Sydkiysten af Island ere næsten aldeles uden Havne eller Tilflugt.

Endelig bør vi ikke undlade at anmærke, at der vil findes en liden ubetydelig Forskiel mellem Længde-Skalerne efter *Paris* og Kiøbenhavns Meridianer paa de specielle Kaart, og det i Tiden udkommende General-Kaart, hvilket beror paa de forskiellige Antagelser af denne Længde-Forskiel, som paa Generalkaartet bliver $10' 44''$ efter de seneste Observationer. Paa de foregaaende specielle Kaart har den været antaget for $10^{\circ} 15' 20''$, men paa det første eller No. 1 for $10^{\circ} 16' 15''$, som var den i 1788 da antagne Forskiel mellem disse Meridianer.

BESKRIVELSE

til

det voxende Kaart over den østlige Kyst af Island fra
Hierads-Flöin-Bugt til Ingolfs-Höfde-Huk, Plade No. 5.

NIARDVIG.

Vi sluttede det foregaaende Hefte med Beskrivelse over *Hierads-Flöin-Bugt*; den første Bugt Kysten derefter haver, kaldes *Niardvig*, hvilken er omgivet af høie Fielde. Den benyttes iblandt som Stoppeplads af Fiskebyfferne, som fiske udenfor Kysten. Omtrent midt i Vigen ligger en Klynge af Skiaer, kaldede *Gunnarskiærene*, af hvilke kun nogle sees i Vandskorpen med laveste Ebbe. Med Afstands Vind seer man ikke Brænding paa dem, i det mindste ikke med Høivande. Under disse Omstændigheder ere de altsaa farlige for Skibe, der ville søge Vigen og især om de skulde krydse. Inden for disse Skiaer findes 7 à 9 Favne Sandbund, men Vigen er aaben for østlige Vinde og aldeles aaben for Haviis, thi *Gunnarskiærene* give ikke megen Beskyttelse. Tæt omkring dem er der 2 til 3 Favne Klippegrund, og uden for dem, eller midt imellem *Skaafanas* og *Landrende* er 5, 6 og 7 Favne haard Sand og Leer.

Vil man med Storm af Nordøstlige Vinde søge Stoppeplads i *Niardvig*, kan man efter Omstændighederne løbe paa den ene eller den anden
Side

Side af *Gunnarsfiarene*, naar man kun ikke kommer Landet nærmere end $1\frac{1}{2}$ til 1 Kabellængde, da der paa denne Afstand fra Land ligger flere blinde Skiær meest under den fydlige Kyst. Endvidere bemærkes at fra *Skaalanæs* skyder et Steenrev omtrent 1 Kabellængde retvisende S. t. O. ud.

Den omdrivende Is opfylder altid *Niarduigen*; Strandbredden bestaaer vel af Sand, men kun den yderste Nødvendighed, hvor det gielder om at redde Livet, maae bevæge Søemanden til at landsette her, da Brændingen, naar Vinden er Paalands, kan i faae Öieblikke tilintetgiøre et Skib.

BORGAR-FIORD

adskilles fra *Niardvig* ved en fra *Borgar-* eller *Dirfield**) udgaaende Fieldryg, der endes med en steil Huk. Paa deres østlige Side tæt inden for Gaarden *Höfn* findes en liden græsbeegroet Öe eller Holm, kaldet *Niardvikurholm*, der skilles fra det faste Land ved et knap $\frac{1}{2}$ Kabellængde bredt Sund. Under den fydlige Side af denne Holm findes en god Ankerplads paa 5 til 6 Favne Sandbund, bekiendt under Navn af *Hellirhavn* eller *Hafnarbugt*, som Fremmede iblandt have besøgt. Sydvestlige Vinde, der blæse fra der inderste af Fiorden, ere de værste, hvorfor man bör fortöie med aabent Klyds for disse. Med Søevindene bemærkes alene nogen Dynning. Der fortælles endog, at en hollandsk Fiskerhukert for flere Aar siden har fundet Beskyttelse mod Haviiisen paa dette Sted. Mindre Skibe, eller faadanne, som kun stikke 6 til 7 Fod, kunne ligge svinebundne i en liden Bugt, hvilken Naturen har dannet i selve Holmen. Kommer man ind fra den nordlige eller østlige Side, holder man nær Östkysten af Bugten, men som man dog ikke maae, for de derliggende Skiær, nærme sig paa mindre end 2de Kabellængder; Holmen vil da snart vise sig, hvilken man böier om for at komme ind i Havnen. Her er Leilighed til at fylde Vand, naar ikke langvarig Tørke har funden Sted.

Geuta-

*) Af dette faameget bekiendte Field findes 3de Tøninger paa vedsoiede Landtoningsblade fra Puneterne BCE.

Geutavigen paa Fiordens vestlige Side, hvilken undertiden benyttes af de fremmede Fiskere, ansees langt fra ikke saa tienlig til Skibsløie, da den er ganske aaben for Søevindene. Dertilmed er Grunden ureen, og Indseilingen desuden vanskelig formedelst et indenfor Vigen værende Steenrev. Dybden er 4 til 5 Favne.

Landet imellem *Borgar-* og *Lodmunder-Fiord* er høit og steilt og tilbyder ingen Tilflugt for Skibe, der her maatte befinde sig under med en Læger. Vel haver denne Kyst forskiellige Vige, saasom *Brunavig*, i hvilken der ligger nogle blinde Skær henved 2 Kabellængder fra Land, *Hvalvig*, *Bredevig* og *Husavig*, men disse ere aldeles aabne med alle Søevinde, og selv Landingen med Baad er usikker og vanskelig endogfaa med Aflands Vind.

Kiøbmandsøapa og *Ahninnungsfjæ* ere tvende ganske lave Skær, adskildte fra Landet ved et 30 til 40 Favne breedt, og 6 til 8 Favne dybt Sund. Under denne Kyst falder adskillige stridige Strømme, saasom *Glettingenæsraaf* udenfor Næstet af samme Navn; *Kaldsfjemsraalar* imellem *Kiølsvig* og *Bredevig*; *Skaalaraf* imellem *Bredevig* og *Husavig*, og endelig *Afstavikurraaf*, saaledes kaldet efter et høit Fjeld imellem *Husavig* og *Lodmunder-Fiord*, hvilket udmærker sig ved en Mængde uordentligt dannede Tinder eller Spidser og en anseelig pyramidalsk Top.

LODMUNDER - FIORD

er paa alle Sider omgivet af høie og steile Fjelde. Dens Anduvning kan i sigbar Veir ikke være vanskelig, formedelst de meger kiendelige Gienstande: *Huusgavlerne* og *Borgafjeld*. Indseilingen er reen, naar man ikke nærmer sig Kysten paa et Par Kabellængder, hvilket vel aldrig er tilraadeligt, om ikke for Skær, saa dog formedelst Kastevinde fra Fjeldkløsterne. Den bedste Ankerplads er tværs for Gaarden *Næs* paa 14 Favne Vand*). Dybden er fra 20 til 18 Favne jævnt aftagende til 3

Favne

*) Hr. Capitain Wleügel, nuværende første Admiral i den danske Marine, var med den Kongelige danske Fregat *Kiel* i Aaret 1776 paa Østkysten af Island og da undersøgte *Lodsmunder-Fiord*, *Seidis-Fiord*, *Faskrud-Fiord* og *Breidalsbugten*, og forfattede fortræffelige Kaarter over disse

Favne inderst, og Holdebunden fast fort Sand, blandet med Leer og Mud der. Ved *Næs* er Leilighed til at fylde Vand, hvilket maae skee med Aflands Vind naar Søen er rolig, da Landingen ellers er usikker. Den bedste Landingsplads er i Almindelighed inderst i Bugten paa Nordfiden. Høivande indfaldte med Ny- og Fuldmaane Kl. o T. 45 Min. Vandet voxer og falder da almindelig 9 Fod, men i slap Tid 5 Fod. *Lodmunder-Fiord* kan vel ansees ret tienlig til Stoppehavn om Sommeren; men aldeles ikke til Vinterleie, da den er ganske aaben for Havet, og den omdrivende Iis opfylder den desuden aldeles. Man har her ikke den samme Tilflugt som paa de fleste andre Fiorde, nemlig den, at hale Skibet op med Høivande paa flad Sandstrand, hvor den findes; thi her er fast allevegne i Nærheden af Land klippeagtig Grund; der maatte da være med smaa Skibe allerinderst i Bugten. Under alle Omstændigheder bør man vistnok for Storme af S. O. være bereedt til at flygte enten tilføes eller til *Seidis-Fiord*.

Almindelig Anmærkning. Forinden at tale om de følgende Fiorde paa den østlige Kyst af Island, i Særdeleshed angaaende dem, som ere smalle og noget dybt indgaaende i Landet, ligesom paa Nordvestkysten, endogfaa overhovedet smallere, maae vi, for ikke at bruge overflødige Gientagelser, henvende de Søfarendes Opmærksomhed til det vi have forklaret i det 2det Hefte af vore Beskrivelser, Side 12 til 14 indbefattede, om Vanskeligheden at kiende de smaa Landtunger, indenfor hvilke Anker- eller Stoppepladserne almindelig findes i disse Fiorde, samt om Vindkastenes Bestaaenhed, m. v.

SEIDIS-FIORD

adskilles fra *Lodmunder-Fiord* ved en fra *Brunfeld* udslydende Tange, kaldet *Borgarnæstange*, der har i forrige Tider havt et Handelsetablisement ved *Hafnarfjadr*; den er, som de forrige, omgiven af høie Fjælde, hvorfor

Fiorde, som har været herfra udgivet som Specielle Kaart i meget stort Bestik. Men da Kaartet over Østkysten, som denne Beskrivelse medfølger, er i temmelig tydeligt og stort Bestik, og de 3de forstaaevnte af disse Fiorde ere saa rene, at vi ikke troe det fornødent at lade medfølge Specielkaart over samme, som blev saameget bekvæmligere for de Søfarende at anskaffe sig, saa have vi alene vedføiet her i det følgende et Specielkaart over *Breidalsbugten*, uddraget af Hans Excellences Kaart, med nogle Tilføininger, som senere Underfølgelser har givet Auleddning til.

for man ogsaa har meget at frygte af Kastevinde, især i det inderste af Fiorden og fra Biergene paa dens sydlige Side, saa at man er meget udfat for Bakseil, ja endog at miste Reisingen, hvis man ikke er meget opmærksom paa disse Kastevinde; saasnart man seer en lys Taage eller Skye fare ned fra Fjeldkløfterne, er det næsten altid et Forbud for et strax efter følgende haardt Vindstød. Ogsaa er det en Forsigtighedsregel man aldrig, naar Omstændighederne tillade det bør afvige fra, at holde sig midt paa Fiorden, da Kastene her baade ere færre og mindre hæftige. Fiorden er i øvrigt frie for blinde Skjær, naar undtages nogle faa, som ligge hist og her meget nær Landet. Man finder Stoppepladse næsten overalt paa begge Sider af Fiorden, nogle Kabellængder fra Land paa 10 til 20 Favne Sand- eller Leerbund; men den bedste Ankerplads for et Skib, der i nogen Tid skulle være nødt til at forblive her, er enten indenfor *Gulsteensøre*, som er en liden udgaende Landtunge ved *Hafnarstaðr*, eller allerinderst i Fiorden paa 10 til 14 Favne, hvor der paa begge Steder er Leilighed til at fylde Vand. *Seidis-Fiord* er vel ligesaa lidet frie for Besøg af Havuisen som *Lodmunder*, *Borgar-* eller *Vapna-Fiord*, dog ville et Skib her være bedre faren end paa nogen af hine, da det her med Høivande ville kunne landsættes eet eller andet Sted paa Kysten, eller i det mindste bringe Skibet saa høit op, at det ikke blev udfat for de større og mere dybtstikkende Iis-Masser. I strænge Vintre fryser *Seidis-Fiorden* til, indtil noget udenfor *Hafnarstaðr*. Havnetiden er Kl. 1, Vandet falder og stiger da omtrent 9 Fod.

Landkiending. Den svære Landtunge eller Forbierget, som adskiller *Seidis-Fiord* fra *Mjö-Fiord* har paa dens yderste tvende mærkelige Fjeldstrækninger eller Fjeldrygge. Den af disse, som vender mod N. O. og er strækkende omtrentlig fra N. W. til S. O. har tre Hoved-Fjælde, kaldede *Dala-Fjeldene* (see Landtoning No. 7 fra Punctet F), og Hukken, som skyder ud fra den østlige Fod af disse, benævnes *Dala-Tange*. Den anden Fjeldstrækning, som vender mod S. O., altsaa omtrentlig løber N. O. og S. W., bestaar ogsaa af tre Hoved-Fjælde, som gives Navn af *Huugavlene*, fordi Söemanden, naar de sees paa en Afstand af nogle Mile, især Østlig eller Sydøstlig fra, finder dem at have nogen Ligning med Endegavlene af Huse. De ere af et brunladent Udseende og som oftest

frie for Snee, da de have meget steile Sider. Dette Forbjerg er saaledes en af de mærkeligste Gienstande som Landkiending paa den hele østlige Kyst, endogfaa temmelig langt tilføcs. Udenfor *Dala-Tange* falder en af Österlandets sværeste Strömrafer, hvori dannes en Mængde smaae Malstrømme, der dog ikkun kunde være farlige for Baade; thi med nogenledes frisk Kuling kan et Skib godt giennemseile dem, skiondt Styringen bliver usikker og Strømmen virker kraftig. Disse Malstrømme, som man endogfaa naar der er temmelig Söegang godt kan kiende paa nogen Afstand fra et Skib, ja fra en Baad, udmærker *Dalarasten* fra de andre under Österlandet, og kan altsaa, endog i taaget Veir, tiene til at slutte sig til hvor man er.

MIÖ - FIORD

strækker sig omtrent ligesaa langt ind i Landet som *Seidis-Fiord*; men er mindre breed og tildeels omgivet af endnu høiere Fielde, hvoraf følger at den er endnu mere udsat for hæftige Kastevinde. Den bedste Ankerplads er under den sydlige Kyst ved Gaarden *Asnæs* indenfor en ganske lav Sandtange, der beskytter mod Havets Voldsomhed. Her findes 12 til 18 Favne fast sandblandet Leerbund. Længere inde paa Fiordens nordlige Side er der endnu en Tange, *Skoleyre* kaldet, inden for hvilken der ligeledes er en Stoppeplads paa 13 Favne Sandbund, meget nær under Land; saa at det paa disse Steder bliver nødvendigt at føre Landfortøinings-Touge ind paa Kysten eller Tangen, og befæste dem efter mulig Leilighed. Paa den nordre Side af Fiorden findes under Gaarden *Skeye* en Stoppeplads af samme Beskaffenhed, hvor Dybden er 10 til 12 Favne. Fiorden opfyldes ganske af Havtiisen, naar denne indfinder sig under Kysten, og kun ved Landsætning i det allerinderste af Bugten, hvor Strandbredden bestaaer af Gruus og grov Sand, kan man mueligen redde Skib og Gods; men da *Miö-Fiord* meget snarere fryser til end *Nord-Fiord* og *Røde-Fiord*, gör man bedre, om man har Valget, at søge Tilflugt i en af disse eller paa et ander endnu sydligere.

Udenfor *Miö-Fiord* ligger en liden Grund, kaldet *Reykabode*, hvorpaa Havet ikkun bryder med overmaade høi Söe. Efter Iislandernes Beretning

retning skal Dybden herpaa være 16. til 18 Favne. Iøvrigt er Fiorden reen, og Indfeilingen frie for blinde Skiær, *Brokurne* uden for Gaarden *Krosse*, samt nogle under den nordlige Kyft undtagne; dog ligge alle disse Landet saa nær, at de ikke i Almindelighed kunne være farlige for de Seilende.

NORD - FIORD.

Denne skilles fra foregaaende ved nogle brunladne Fjælde, hvilke ligesom *Huusgavlene* ere kun lidet sneebelagte. Under den nordlige Side af Fiorden findes allevegne fra 4 til 12 Favne Sandbund. Den bedste Ankerplads er imidlertid inden for en liden Tange, der skyder ud fra Gaarden *Næs*, hvor der findes fast sandblandet Leerbund paa 5 à 6 Favne Vand ganske nær under Land. Denne Stoppeplads, der er rummelig nok for flere Skibe, er ved den ommeldte Tange aldeles lukket for Søen, og da Indfeilingen tillige er kort og frie for blinde Skiær, saa gjør den, der med Læger befinder sig under Kyften, vistnok bedre i at følge Tilflugt her end paa nogen af de foromtalte Fjorde. Kastevinde skulle ikke heller være saa meget at befrygte paa dette Sted, de sydvestlige undtagne.

I Henseende til Hav-Iisen kan man snarere vente at finde Redning for Skib og Gods paa *Nord-Fiord* end paa *Mjö-* eller *Seidis-Fiord*, da disse, som allerede er meldt, som oftest ere tilfrosne med Lagiis, naar Hav-Iisen er under Kyften, hvilket ikke er Tilfældet med *Nord-Fiord*. Denne er i Almindelighed aaben saalænge Hav-Iisen ikke har trængt sig ind paa Fiorden selv. Naar dette skeer, er der vel intet Sted, som kan siges at være fri for Iisen, men man kan dog her, ligesom paa de fleste andre Fjorde, haabe at bierge Skib og Ladning, ved at hale paa Grunden, hvor denne synes meest skikket.

HELLIS-FIORD og VID-FIORD.

Disse ere ikke at anbefale som Stoppepladse, da de begge ere aabne for Søen, og endnu mere udsatte for Hav-Iisen end nogen af de foregaaende. Den Første har 11 Favne sandblandet Leerbund, og den Anden 12 til 16 Favne Leerbund. Under *Hornnas*, der, seet nord og øster

fra, udmærker sig ved terrasformige eller gradeviis opgaaende Affatser *), løber en svær Strøm, der har Navn af *Hornrast*, hvis Virkning spores henimod 1 Mill til Søes; foruden *Hornrast* har denne Kyst nogle andre stridige Strømme, nemlig *Geipirrast*, der undertiden forener sig med *Wogarast*, og endelig *Kronæsrast*, der har Navn af *Kronæsset* paa den nordlige Side af Indløbet til *Røde-Fiord*. Blandt alle disse er den under *Geipirhuk* den stridigste og bredeste, men den strækker sig ikke saa langt til Søes som *Hornrast*. Strømmen sætter i disse Raster som i de fleste andre under Österlandet retvisende S. S. V. og N. N. O. efterform Vandet voxer eller falder.

SANDVIG og VODLAVIG.

Fra *Hornet* til *Kronæsset* har Kysten en Mængde blinde Skiær, der ligge 1, 2 til 3 Kabellængder fra Land. Kysten er høi og brat, og har kun maadelige Landinger i *Sand-* og *Vodlavig* med Aflands Vind. Disse Vige kunne benyttes som Stoppepladse med Aflands Vind for Skibe bestemt til *Røde-Fiord*, naar Kulingen var saa stiv, at den forbød at krydse Fiorden ind. Men da de begge ere aldeles aabne for Haver, maa man her altid være beredt paa at flygte, saasnart Vinden tegner til at forandre sig. Ved at løbe om *Kronæs* maae man vel vogte sig for den hernæst omtalte *Walsbode* og *Refskiær*. Det er bemærkningsværdig, at Fjeldene paa den sydlige Side af *Sandvigen* have en særdeles Virkning paa Magnetnaalen, saa at den i Nærheden af disse betydelig forstyrres fra dens tilbørlige Viisning.

Paa *Kronæs* hæver sig et Fjeld kiendeligt ved sin retopstaaende pyramidalste Top, af Söemændene kaldet *Sukkertoppen*, som i Almindelighed søges Kiending af naar man vil anduue *Røde-Fiord*.

Om ÖERNE og SKIÆRENE udenfor RÖDE-FIORD, og FASKRUDS-FIORD.

Saley kaldes en græsbegroet Holm, omringet med Klipper, hvilken om Sommeren er Opholdsted for Fiskerne, der her have opbygget
endeel

*) See Landtoningen No. 8 fra Punktet G.

endeel Jordhuse eller Hytter. Holmen er lav, saa at den fra Dækket af et Skib ikke vil kunne sees over $1\frac{1}{2}$ til 2 Mile. Farvandet om denne Holm og de omliggende Klipper er reent, saa at man kan nærme sig samme paa $\frac{1}{2}$ Kabellængde eller mindre, undtagen paa den nordre Side, hvorfra et Rev strækker sig henimod een Kabellængde nordost ud.

Imellem *Saley* og Landet, dog meget nærmere dette, ligger et blindt Skiær, kaldet *Walsbode*, hvorpaa Havet som oftest bryder, naar Vinden enten er Paaalands eller langs med Landet. Dybden paa dette Skiær er kun 5 til 6 Fod med Lavvande, og indenfor samme, imellem det og Landet, mindre. Ved at beskrive Indseilingen til *Røde-Fiord* skal Mærkerne blive angivet for at gaae fri af dette.

Den lille men høie *Öe Skruden*, hvorfra der er givet Toningers under No. 9, 10, 11 og 19 ligger omtrent $\frac{3}{4}$ Mil i retvisende S. S. W. $\frac{3}{4}$ V. fra *Saley*. Den er særdeles bekjendt for sine herlige Græsgange, stöndt den fra Söen af synes at være ganske bar. Dens Dannelsse, der i nogle Directioner ligner en Höestak, dens forladne Udseende og dens Höide udmærker den fra Österlandets Smaaöer, der alle ere lave; den giver derfor den sikkerste Landkiending, naar man er den saa nær, at den, som Söemanden udtrykker sig, ikke ædes op af Landet. Paa den nordostlige Side af *Skruden* ligger en lille Klippe af lignende Dannelsse, kaldet *Arvaklettur*, hvilken kun i enkelte Directioner sees adskildt fra Öen ved et smalt Sund. Paa den nordlige og vestlige Side af *Skruden* findes endeel blinde Skiær: *Larungerne*, blandt hvilke dog ingen ligger over 2 Kabellængder fra den. *Brökurne* eller, som Söemanden nævner den, *Bryggerkarrene* kaldes 9 eller 10 blinde Skiær i retvisende O. N. O. fra *Skruden*. Med allerlaveste Vande skulle nogle af disse sees i Vandkorpen; andre bryder der kun paa naar Havet er meget oprørt. De östligste af disse Skiær ligge henimod 1 Mil fra *Skruden*. Imellem denne Öe og *Bryggerkarrene* er der ikke raadeligt at komme, da der er meget grunde Steder; imidlertid bemærkes dog, at Skibe undertiden i stilagtigt Veir af Strömmen ere forsatte her imellem, uden at komme til Skade. *Andey*, som ligger under den nordlige Side af Indløbet til *Faskrud-Fiord*, er en græsbeegroet og meget lav Öe, den er derfor ikke vel kiendelig, især fra Sydostsiden, förend man nærmer sig den. Paa den nordlige Deel af

af samme staaer en Fiskerbai eller Hytte, der tager sig ud som en ubetydelig Høi eller Humpel, belagt med Grønsvær. Norden for *Audey* ligger nogle ganske smaae Klipper, som Iislænderne kalde *Fler*, imellem hvilke og Landet findes en Mængde blinde Skiær, saa at kun Baade i godt Veir kan løbe derimellem.

Imellem *Skruden* og *Audey* er Farvandet reent, naar undtages *Larungerne*, som allerede ere omtalte, og *Innerbode*. Paa denne Sidste er kun 2 Fod Vand med daglig Lavvande, hvoraf følger at Havet næsten altid bryder paa den; i det mindste vil man altid paa Strømmens Klobing kunne see hvor den ligger. Iislænderne have til Mærke for Linien af *Innerbode*, at Tinden af *Holmesfjeld* er fri af *Hvidehiall* *) en Knude paa *Reiksfjeld*; imidlertid er dette Mærke ikke let kiendelig for de som ikke ere velbekjendte her. Ved at beskrive Indseilingen til *Røde-Fiord* vil *Innerbode* videre blive omtalt.

RÖDE - FIORD.

Den største Fiord paa Östkysten slynger sig imellem høie Fjælde henved 4 Mile ind i Landet, der inderste deles ved *Holmenæs* i tvende Arme, af hvilke den nordlige, som kaldes *Eske-Fiord*, er meget besøgt, saasom en af Landets saakaldede Kiøbstæder er anlagt her og er den eneste paa Östkysten. Under den nordlige Side indenfor Indløbet af denne Fiord ligge nogle blinde Skiær, kaldede *Refshiarene*, ganske nær hverandre, men 4 Kabellængder fra Land. Med Paalands Vind sees for det meste altid Brænding paa disse, med Afstands derimod ikke, hvorfor de ogsaa kun ere farlige for Skibe, der krydse Fiorden ind. Længere oppe i Fiorden under samme Sider ligger en ganske liden og lav Klippe formodentlig dens forladne Udseende kaldet *Svartskiær*; den er kun adskilt fra Landet ved et omtrent 30 til 40 Favne bredt Sund, og dens Belliggenhed bliver end mere kiendelig derved, at Strandbredden her er en 2 à 3 Favne høi steil Klitte af samme mørke Farve. *Svartskiær* vil ikke

*) Ordet *Hvide* betyder paa Iislandsk stor; *Hiall* en Knude, *Fjeldbrink*, eller Afslætning i et Fjeld.

ikke kunne sees förend man er i Indløbet til Fiorden indenfor *Saley*. *Holmesfield* er et henved 500 Favne høit Field, der seet fra Söen ligner en firkanteret Pyramide, hvis överste Top er afstaaende ved et horizontalt Snit. Fra Foden af dette Field er det, at der nyligen nævnte *Holmenæs* skyder sig ud, hvilket er særdeles kiendeligt ved tvende mærkelige Humples, hvorfra den östlige eller yderste er noget lavere. Uden for dette Næs strækker et Sandrev sig retvisende O. N. O., omtrent $1\frac{1}{2}$ à 2 Kabellængder. Den sydlige ydre Huk af Fiorden har en lang Tange, som skyder $\frac{1}{2}$ Miil retvisende Nord ud. I Vigen Westen for denne findes en Stoppeplads for Søevindene. Grunden er Sandbund, dog med urene Pletter, saa Lodsens Anviisning er fornöden. Tangen kan man løbe saa nær Norden om som man behager, da der er 40 Favne tæt uder den; men paa begge Sider af den bör man derimod ikke komme den nærmere end een Kabellængde, da her ligger adskillige smaa Skier ved Kysten. For nærværende Tid er Lodsens Bopæl paa Gaarden *Waternæs*, som ligger inde ved Vigen, men han uleiliger sig felden til Skibene förend de ere inde i Fiorden, og kan han da meget vel undværes. — Naar man seiler Fiorden ind og er noget Sönden for *Saley*, seer man det lave Land ved *Berenæs*, kaldet *Grimetange*, at strække sig langt over imod Fiordens nordlige Side, saa der næsten synes som den lukkede Fiorden, da man endnu ikke seer den saakaldte *Indre-Røde-Fiord*, eller den sydlige Arm aaben.

Der ere fra Söen trende Indseilingsløb til *Røde-Fiord*. Det Nordre eller Löbet imellem *Saley* og Kysten, Midtlöbet eller det imellem *Saley* og *Bryggerkarrene* og endelig det söndre Löb imellem *Skruden* og *Andry*. Hvilket af disse man kan benytte sig af, vil beroe paa Vinden og paa Skibets Stilling m. v. Naar man befinder sig nordlig eller ogsaa tværs for *Saley*, og Vinden falder nordöstlig og östlig efter Compasser, er det naturligt at man benytter sig af det förstnævnte Indløb; men det er bemærkeligt, at med disse Vinde falder der svære Kast fra Fieldene paa Fiordens Nordside, blander med Stille, saa at det under denne Indseiling er raadeligt at holde sig saavel derfor, som for *Reffskiærene*, noget ud fra bemeldte Nordside, indtil man kommer længere ind paa Fiorden.

Med

Med mere aabne Søevinde föges fornemmelig Middløbet imellem *Sælve* og *Bryggerkarrene*, og endelig, naar man er mere sydlig i Farvandet, maae vælges det sydlige Løb. Men i hvad man gör, bör man altid lægge Mærke til om Strømmen paa den Tid sætter Nord eller Syd, for derefter at holde sig til den ene eller anden Side. Til den Ende bemærkes, at Höivande med Ny- og Faldmaane indfalder Kl. 3 nær udenfor *Skruden*.

I det för benævnte nordre Løb er det nödvendigt at gaae öfter om *Walshode*, og til den Ende maa *Gvendarnæsfjeld* paa Hukken imellem *Faskrud-* og *Stödvar-Fiord* holdes udenfor, eller vel frie af *Reykafjeld*, omtrent faaledes som Toningen No. 10 udviser, indtil *Grimetange* er fri af *Svartafjær*. Skulle *Gvendarnæsfjeld* eller *Reykafjeld* eller begge være indhyllede i Tase, da bör man holde sig nærmest under *Sæley*. Foranledige Omstændighederne at anduue og indløbe det midterste Løb, som almindeligen er det meest brugte, holdes som sagt ind imellem *Sæley* og *Bryggerkarrene*, de yderste eller östligste af hvilke Söen fjelden bryder paa, hvorfor man saameget hellere maae holde sig nærmest under *Sæley*, og Mærket för videre at seile Fiorden ind er det forommeldte, at holde Fiorden aaben imellem *Svartafjær* og *Grimetange*. Skulde man finde sig uden för Fiorden i en sydligere Stilling, men Vinden dog tillod at lægge *Bryggerkarrene* för over, har man et sikkert Mærke at være uden eller öften för disse, saalænge *Hornnæs* sees lidt uden för *Gerpirhuk*, og saalænge til man er sikker paa at være ovenför *Bryggerkarrene* maae man aldeles ikke holde ind paa Fiorden; thi imellem *Skruden* og *Bryggerkarrene* kan inter Skib komme uden Fare för total at forlise. Östligere i Farvandet har man endnu et godt Mærke at gaae frie af *Bryggerkarrene*, nemlig at holde *Sætufjær* overreest med *Sukkertoppen* indtil *Skruden* er bragt i W. $\frac{1}{2}$ N. p. C.

Er Skibets Stilling og Vinden m. v. faaledes, at det tredie eller föndre Løb mellem *Skruden* og *Andey* bör foretrækkes, da kan man löbe ræt Sönden om den förste af disse; og derpaa holde op efter *Fles-Klipperne* indtil Sydöstpynten af *Andey* er overreest med det yderste Land paa *Gvendarnæs*, för sikkert at undgaae det blinde Skjær *Innerbode*. Det bemærkes endvidere, at da Strømmen sætter meget stærkt i dette Løb, saa vil

vil man ikke vel kunne indseile det med Floden, ikke heller udseile det med Ebben, med mindre der blæser en stiv Kuling. Undertiden kan Strømmen koble saa stærkt i dette Løb, at det synes som der var Braad og Brænding overalt. I *Røde-Fiord* selv har man intet at frygte for blinde Skjær (de forhen ommeldte *Refskiær* undtagne). Saa længe man ikke nærmer sig Siderne paa een Kabellængde, og dette er ligesaa siiraadeligt i denne som i hvilken som helst anden Fiord. Man gaar fri af *Refskiærne* naar man holder Fiorden saan imellem *Grimetange* og *Svartaskiær*. Ved Fiordens Indseiling haves et godt Kiending-mærke for *Refskiærnes* Beliggenhed af 2de mærkelige Fosser eller Vandfald, som nedstyre sig over Kystens bratte Sider, hvor under de ligge. Derfor det hender sig, at man formedelt stilaagt Veirig eller udløbende Strøm ikke kan krydse Fiorden op eller overvinde Strømmen, da findes forskiellige Stoppepladse under Fiordens nordlige Side. Saaledes er der strax inden for *Svartaskiær* under Gaarden *lille Bredevig*, samt udenfor gamle *Røde-Fiords* Handelssted, hvorfra endnu sees Levninger, 12 à 20 Favne Sandbund. I Almindelighed findes Stoppeplads overalt imellem *Svartaskiæret* og *Mjöreyre*, 1½ Kabellængde fra Land, men Grunden er dog kun saa Steder ganske fri for skarpe Stene og mindst udenfor *Svinsskaale*. Der kan forefalde Tilfælde, at det er nyttigt at søge Tilflugt i *Indre Røde-Fiord*, og da anbefales *Leidarkåfsn*, en lille Bugt tæt inden for Præstegaarden *Holme*, der har 10 til 14 Favne Sandbund; denne sidste kunne i Særdeleshed benyttes, naar man ved Opseilingen til *Esker-Fiord* blev i Nærheden af *Holmenæs* overfaldet af nordostlig haard Kuling, saa at det fra samme, i O. N. O. udskydende omtalte Rev ikke kunne klares. I det inderste af *Indre Røde-Fiord* synes der at være en tryk Stoppeplads under *Kodleeyre*.

Paakommer Storm af nordlige Vinde, bør det ikke tilraades at blive liggende paa nogen af Stoppepladserne imellem *Svartaskiær* og *Mjöreyre*; kunne da de i *Indre Røde-Fiord* værende Stoppepladse ikke lægges op, bliver det rigtigst under disse Omstændigheder at holde Fiorden ud igen og faae til Søes, og da søge at stoppe i *Wodlevig* eller *Sandvig*, om man kan naae nogen af dem. Udgaende Skibe kunne som meldt benytte sig af Stoppepladsen, som er i Viggen inden for *Walternæstange*.

ESKE - FIORD.

Havnen i den nordlige Arm af *Røde-Fiord*, hvor den forhen omtalte Kiøbstæd er anlagt, beskyttes noget mod Søen, dels ved den fra *Holmenæs* udskydende Grund, og dels ved *Miøeyre*, en ganske lav omtrent een Kabellængde lang Sandtange, der løber ud fra den nordlige Kyst af Fiorden, omtrent $\frac{1}{4}$ Miil indenfor *Holmenæs*. Kort norden for dette Næs strækker sig en anden ganske kort Tange, kaldet *Skjelöre*, i retv. N. O. t. N., fra hvilken et Steenrev skyder omtrent $\frac{1}{2}$ Kabellængde N. O. ud. Paa den østlige Side af *Eske-Fiord* bestaaer Grunden for det meste af Sand, som dog ikke er frie for Stene, $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{2}$ Kabellængde fra Strandbredden, der for det meste er sandig; er der allerede 4-5 à 6 Favne Vand, hvorefter det dybner pludselig til 18-20-24 Favne og derover. Den vestlige Strandbred af Fiorden er overhovedet mere klippeagtig, og Grunden udenfor samme mere stenet. Midt i Fiorden er Grunden en sandblandet Mudder, der bliver løsere og løsere jo længere man kommer op i Bugten, hvor Dybden tillige aarligen aftager formedelft den Mængde Mudder og Sand, som bestandigen needskyles af *Eskefiordsaar*.

Under Indseilingen af *Eske-Fiord* maa man holde ind midtvaters imellem *Holmenæs* og *Svinefskaale*, eller hellere noget nærmere den sidste, for at gaac klar af *Holmenæs Rev*; *Miøeyre* kan trygt nærmes paa mindre end $\frac{1}{4}$ Kabellængde.

Skibene, som besøge *Eske-Fiord*, fortøje tværs for Handelshufene med aabent Klyds for N. V., hvilken Vind her blæser ligesaa hyppigt som haardt, i Særdeleshed Efteraarsdage. Det Bagbords-Anker, som bør være kattet, sættes omtrent midt i Fiorden, saaledes at *Skruden* fra det Sted, hvor det falder, sees lidet uden for Pynten af *Miøeyre*. Styrbords Toug bringes iland og fastgøres om Pæle eller nedgravede Ankere. Dybden hvor Skibet ligger er fra 18 til 22 Favne; den muddrede Holdebund er saa løs, at derielden gaer noget Aar forbi at Skibene ikke drive paa Grund uden for Handelshufene; dog har man ikke hørt, at de derved nogenfinde have taget Skade. Ubahageligere vilde vistnok Tilfældet være, om Landtouget med østlige eller nordøstlige Storme skulde springe. Søe-Ankeret vilde da neppe kunde holde, og man vilde blive nødt

nödt til, for ei at drive need paa den stenede vestlige Kyst, at kappe og holde Fiorden ud, eller ogsaa sætte paa Land, hvortil Grundens Beskaffenhed synes tienligst midt paa *Mjöreyretange*, hvor der med disse Vinde ingen Søe kan reise sig. Længere inde paa denne Tange er Grunden stenet, som ogsaa 3 à 4 Kabellængder op imod Kiøbstaden. Det er derfor at tilraade, foruden Sværtouget, at bringe eet eller to Kabeltrøuge til at bære med hiint. — *Eske-Fiord* fryser kun til i meget strænge Vintre; for Haviisen kan intet Sted siges at være aldeles fikkert hverken i denne eller i *Indre Røde-Fiord*, men man har dog her den samme Tilflugt som paa de fleste andre Fiorde, at hale Skibet op paa den flade Kyst, og her til synes Leiligheden bedst uden for de søndre Handelshuse. De større mere dybtstikkende Iismasser ville derved undgaas. Med høit Vande ville det være nyttigt at buxere nogle store Isflodser paa Grund uden om Skibet, der kunde danne en Slags Vold eller Skandse mod den øvrige Is, hvilket, naar det kan lade sig giøre, ikke bør forfømmes. Som Vinterhavn kan *Eske-Fiord* dog ikke egentlig anbefales; foromtalte *Nord-Fiord* er meget bedre; *Breidals-Bugten* og *Beru-Fiord* er endnu fikkre. Angaaende Strømmen i *Røde-Fiord* bemærkes, at den, saavel ved Floden som Ebben er altid haardere under den sydlige eller vestlige Kyst end under den nordlige eller østlige, hvorsaf følger, at man i løi Kuling, eller naar det kommer an paa at krydse, bør for Indgaaende holde sig med Floden under den sydlige Side, men med Ebben under den nordlige. For Udgaaende bliver dette naturligviis omvendt. Ved Springtid indfalder Høivande paa *Eske-Fiord* Kl. 3 $\frac{1}{2}$. Vandet voxer og falder da almindelig 9 Fod, og i slap Tid 5 Fod. Dybden i *Røde-Fiord* er nogenledes jævnt aftagende indefter fra 90 eller 80 Favne, som findes imellem *Skruden* og *Saley*.

FASKRUD - FIORD

er ligesom de foregaaende omgivet af høie Fielde. Der findes Ankerpladse paa forskellige Steder under den nordlige Vall. Den meest benyttede er under *Kolfreyastadr*, hvor Ankeret maae falde paa 30 til 40 Favne, og derhos fortøies med Landtrøuge. Herfra er let at komme under Seil;

men her er temmelig aabent for Söen, Grunden er ikke reen, og Landingen for det meste usikker. Ganske lider ovenfor denne almindeligste Stoppeplads vil dog eet Sred findes en jævn og reen Sandbund paa 12 Favne Vand, ganske nær under Landet; men her ligger man aldeles aaben for Söen, og maae være betænkt paa at kappe og holde høiere op i Fiorden, hvilket om Natten er forbunden med Fare og Vanskelighed. — *Mjöreyre* kaldes en fra Kysten kort udskydende Tange, ved hvilken ligger en Gaard af samme Navn. Inden for Tangen er en meget god Stoppeplads. Videre findes en ikke utienlig Stoppeplads allerinderst i Fiorden, hvor Stranbredden er sandig, og hvilken endog i Henseende til Havuisen skal være at foretrække for de næst foromtalte.

Endelig er der paa den fydlige Side af Fiorden, indenfor en liden udgaende Tange, hvor Gaarden *Eyre* ligger, en temmelig god Stoppeplads. Ankeret sættes paa 16 à 20 Favne Sandbund med Leer, og til Fortöjning anbringes Landtrouge paa Tangen eller Kysten.

De i *Faskrud-Fiord* liggende *Gunnarskiær*, *Komloskiær* og *Wikskiær* ere ganske lave Klipper over Vandet. *Eidarskiær* er en langagtig lav Holm, tildeels græsbeveget. For blinde Skiær er Fiorden i övrigt frie, naar undtages nogle der hist og her ligge $\frac{1}{2}$ Kabellængde eller lidt længere fra Land, samt eet yderst under Sydhukken, imellem 2 og 3 Kabellængder fra Land.

Imellem *Andey* og *Eidarskiær* er den mindste Dybde 8 Fod med daglig Lavvande; skulde altsaa Omstændighederne fordre det, kan man sikkert med Floden løbe her imellem med Fartöier, der ikke stikke over 8 à 9 Fod, og med smukt Vand med større Skibe. Imellem *Andey* og Landet er derimod mindre Dybde, dog har man Efterretning at Fiskerhukkerter i tvungne Tilfælde ere gaaede her igiennem, uden at tage Skade. Det er allerede tidligere omtalt, at imellem *Fles* og Landet er fuldt af blinde Skiær. Kun med godt Veir vover man sig her imellem med Baade. Det inderste af *Faskrud-Fiord* fryser som oftest til alle Vintre. I de strængeste vil Fiorden være fast tilfrossen indtil uden for Gaarden *Vik*. Nordvestlige Vinde ere her ligesom paa *Röde-Fiord* de hyppigste og blæse hardest. Med nordlige Vinde falder især Vindkast og ofte Stille paa Fiorden.

STÖD.

STÖDVAR - FIORD.

Paa *Gvendarnæs* Forbjerg, som adskil'er *Stödvar-Fiord* fra *Færkrud-Fiord* hæver Fjeldene sig efterhaanden tværs for Midten af samme til den almindelige Höide af 400 Favne; noget fra Kysten, lige for Gaarden *Gvendarnæs*, reiser sig en kiendelig Klippe over Havet. — Udenfor bemeldte Forbjerg falder en temmelig svær Strömrafe, kaldet *Gvendarnæsræft*, der gör Transporten søveis til *Røde-Fiords* Kiøbstæd besværlig og særlig for Beboerne ved *Stödvar-Fiord*.

Midt for Mundingen af *Stödvar-Fiord* ligger et blindt Skjær, kaldet *Fiordbøde*, hvorpaa man for det meste vil see Brænding, eller i det mindste Stømkobbling; Mærket for denne Bøde er Fossen i *Krossedalen* paa den sydlige Side af *Breidalsbugt* over *Kampnæs*, og Gaarden *Löndt* i *Stödvar-Fiord* ret over en kiendelig græsbeegroet Høi eller Humpel paa Tangen foran denne Gaard. Tangen har en lodretstaaende lys Sandklint. Forresten er saavel Indseilingen som Fiorden selv frie for blinde Skjær. I denne Fiord have Skibe ofte ankret under eller inden for Gaarden *Kirkebol* paa 10 til 15 Favne Sandbund, hvor man dog ligger temmelig aaben for Söen. Ikke heller skal Grunden være fuldkommen reen, undtagen allerinderst i Fiorden. Her maatte man altsaa helst bringe Skibet op, dersom man formedelst Haviis blev nødt til at søge herind. Nordlige Kæstevinde ere de voldsomste. Dybden midt paa Fiorden er fra 10 til 20 Favne. Den udstaaende Landhuk, kaldet *Kampnæs*, er temmelig lav ud mod Söen, men $\frac{1}{8}$ Mil inden for begynder Foden af Fjeldet. Midt paa det Lave af Nættet ligger en meget kiendelig græsbeegroet Høi eller Humpel. Omkring dette Næs falder en overmaade svær Strömrafe, hvis Virkning ikke ophører för i en Afstand af $\frac{1}{2}$ Mil fra Landet. Denne, som har faaet Navn af *Hvalræften*, er en af de farligste paa Österlandet, formedelst de mange blinde Skjær, som ligge hist og her omkring den, da de strækker sig need til *Larungerne*, dels ogsaa fordi Strømmen har en mere rivende Fart i *Hvalræften* end i nogen af de andre.

Om FAIRBAK eller BRUMBODE-SKIÆR og HVALSBAK eller GEIRFUGLE-SKIÆR.

Det angives, at der omtrent tvers for eller i ret Öster, hénimod 3 Mile fra *Streiteshuk*, og fölgelig i N. N. W. retv. lidt vestligere, henved 2 Mile fra *Hvalsbak*, skulde ligge et farligt blindt Skiær, som adskillige iislandske Fiskere paaftaae at have seet Brænding paa; dets Tilværelse kan derfor ikke let drages i Tvivl, men disse have ikke havt Kundskab nok til at bestemme dets Beliggenhed, eller tage sikke Mærker for det; det fortæner altsaa Söemændenes største Opmærksomhed. — *Hvalsbak* er derimod umiskienkelig, da der er en svær Klippe, som reiser sig noget over Vandspeilet; den ligger paa det nærmeste i retv. W. N. W. $\frac{1}{2}$ N., $4\frac{1}{4}$ Miil fra *Streiteshuk*. Der kan i klart Veir tydelig sees fra Land, naar man gaar op paa Fieldene. Söen bryder naturligviis voldsom mod og over det, da der er 30 til 40 Favne dybt tæt omkring samme; det kan derfor neppe være farligt for den agtsomme Söemand, og om han i tykt Veir seer det, kan det give ham god Underretning om hans Stilling fra Kysten. Indbyggerne kalde det *Geirfugle-Skiær*, men Fremmede giver det Navn af *Hvalsbak*.

BREIDALS - BUGT.

Denne Bugt hør blandt de bedste Stoppehavne og Tilflugtssteder paa hele Østkysten, imidlertid er den ikke meget besøgt, maaskee for den temmelige vanskelige Indseiling for de som ikke ere særdeles bekendte, eller naar Mulm eller Taage hindrer at skielne Mærkerne; thi uagtet dens store Vide mod Søen er der en Række af farlige Skiær og Klipper, som strækker sig $\frac{3}{4}$ i S. t. W. retv. fra *Kampnæs*, hvoraf de yderste kaldes *Larungerne*. — Ligeledes ere der adskillige Skiær og Klipper paa den sydlige Side af Bugten, som tildeels snævrer Indseilingen. Omtrent $1\frac{1}{2}$ Miil tværs eller østen for Midten af forbemeldte Strækning af Skiær ligger et blindt Skiær, kaldet *Blotolfsbode*, som naar man træffer paa denne Høide, vilde være meget farlig, da Søen ei alletider bryder derpaa, og det er over $\frac{1}{2}$ Kabellængde langt og bredt. — Mærket for at være Østen for samme er Øen *Papey* inde paa *Östrehorn*; for videre Mærker fra eller udenfor *Blotolfsbode*, fra Punktet *K* (see Landtoningerne No. 11, 12 og 13); er nemlig *Skruden* i N. N. W. retv. og *Mjöahnukr* en kiendelig Knude paa Fjeldene over *Koefreyastadr* lidet uden for *Gvendarnæs-Field*, og Toppen af *Reiha-Field* yderst (see Toningen No. 12). — Endelig Tværmærket (Toningen No. 13), at Fjeldet *Taa* kommer lidet frem bag *Tverhammar-Field*. Paa de 3 forbemeldte yderste Skiær, kaldet *Larungerne*, sees næsten altid Brænding. Indseilingen til Bugten er imellem disse og Holmen *Hladen*, i det man seer en belynderlig Top paa *Tinda-Field* komme frem bag Skraaeningen af *Tverhammar-Field* (see Linien *L* paa Kaartet). Skulde man paa anden Maade være noget sydligere og have Kiending af *Hladen*, da maae man efter Vindens Beskaffenhed rette sin Indseiling derefter.

Havet bryder som oftest paa de blinde Skiær *Hvopa*; det berettes, at et hollandsk Skib skal være løbet ind imellem *Hvopa* og *Larungerne*, hvor der er Dybde nok for et 12 til 14 Fods Fartøi; men imellem *Hvopa* og *Kampnæs* er der saa grundt og fuldt af Skiær, at ikkuns Baade kan gaae derigjennem naar det er meget smuult Vande; overalt er der en stærk Strömraase fra *Kampnæs* ud til *Larungerne*, saa det ingenlunde er raadeligt at nærme sig dette Steenrev. Iislænderne berette, at der skal være en Bode eller Skiær, kaldet *Fiordbode*, beliggende henved $\frac{1}{4}$ Miil i S. fra
det

det yderste af *Larungerne*, men hvorpaa Söen ikke bryder uden i meget stormende Veir, og de agte den i övrigt ikke for farlig.

Saa vel *Syder* som *Ooster Refskær* ere meget lave Klipper, saa at de netop sees i Vandskorpen med höieste Vande; mellem dem og Nordkysten af Bugten er opfyldt med blinde Skær. Holmen *Hladen*, som ligger paa Sydfiden af Bugten, er ikke meget höi, men mørk af Udseende; den er reen rundt omkring, og det berettes endog at et Fiskerskib skal være gaaet mellem den og *Hladens* Barn, uagtet Löbet imellem dem ikke er over 14 Favne breedt.

Smaaöerne eller Holmene op efter ind i Bugten langs med Vestkysten ere alle græsbevroede; imellem dem er fuldt med blinde Skær. Klippen *Kapa* seer aldeles kugeldannet ud; der er recent rundt omkring den. Under Indseilingen, især naar man komme Syd fra, eller at man vilde anløbe Ankerpladsen under *Hovnarey*, som siden omtales, maae man være særdeles opmærksom paa nogle blinde Skær eller Boder, som ligge 3 Kabellængder ret Öster, eller tværs udenfor *Baakur*.

Den almindelige Ankerplads inde paa Bugten for de Skibe, som kun løbe ind for at stoppe, er omtrent midt for *Meleyre Tange* imellem *Stapa* og *Hopde* Pynterne, hvor Grunden er fin fort Sand med god Holdbund, og man har ikke Exempel, at Skibe med gode Ankere og Touge have drevet, uagtet denne Stoppeplads er aldeles aaben for Söevinden. Mindre Skibe kunne lægge sig ind i Vigen, kaldet *Tverhammarhavn*, imellem *Sältnæs* og *Stapar* Pynterne, hvor de sandsynlig vil kunne ligge temmelig godt for Haviis. — I Vigen mellem *Sältnæs* og *Tverhammartange* er Grunden uren; den er ogsaa mere udfar for Haviisen; imidlertid skal dog en engelsk Sloop of War paa 20 Kanoner have for endel Aar tilbage overvintret her.

I *Oofen*, indenfor *Meleyre-Tange*, hvor der findes 2 til 2½ Favne Sandbund, er en sikker Vinter, og Tilflugtshavn for Skibe, som kunne komme derind, da de der ligge fri for Haviisen; men der er vanskeligt at komme derind, da Strømmen er meget heftig i Mundingen, saa det er fornödent at passe Öieblikket saavel af den ind- som udgaende Ström for dens Kæntring med höi Vande, om Vinden er föielig, eller det er muligt at varpe eller buxere ind, thi der ligger paa kun omtrent een Skibslængde

længde uden for *Hjælde* et blindt Skær, og man skal ind imellem dette og Pynten, da der norden for Skæret ikkuns er 5 til 6 Fod Vand. — Den udfaldende Ström er saa stærk, at end ikke nogen velroende Baad kan, imedens den løber, overvinde samme; man bør derfor have en vel kiendt Mands Veiledelse, eller imedens man ligger uden for bemeldte Havn, selv underløge Löbet, og passe den beleilige Tid at komme ind. De, som ville overvinde her, kunne hale sig paa Grunden i Bugten imellem Indløbet og *Gudrundeholm*, hvor Grunden er reen og blød Sand, og hvor man da endog er sikker for den fra *Oofen* udgaende Iis; men her er ingen Leilighed at løse noget af Skibets Ladning. Det maa videre bemærkes, at *Oofen* eller Bugten inden for *Meleyre Tange* tilfryser som oftest om Vinteren, saa at naar man om Foraaret møder under Kysten den tildrivende Havvii, ikke kan med Vished finde Tilflugt herinde, da *Oofen* endnu kunde være belagt med Iis, som stoppede Indløbet.

Der findes endnu en god Stoppeplads paa *Breidals-Bugt* paa Vestsiden af *Havnarey*, hvor der tæt under denne Öe findes 6 Favnes Dybde reen Sandbund, og lidet længere ud fra den 9 Favne.

Ved at komme ind paa Bugten med Søevind og ville søge denne Stoppeplads, kan man böie ganske tæt om den forbenævnte Holm *Kapa*, og lade Ankeret falde i Læe af *Havnarey*, dog ikke sydligere end at *Kapa* begynder at komme overet med *Kampnaes*.

Imellem *Havnarey*, *Andey* og *Grasleise* er en særdeles tryk Havn for Fiskerhukkerter og deslige Fartöier, men Indseilingen dertil er meget vanskelig, og kan ikke skee uden Wester fra mellem *Havnarey* og *Andey*, og det er fornödent strax at fortöie med Landtouge, da der ikke er Plads at ligge paa Svai. Paa disse smaa Öer findes ingen Vand, men paa Kysten mellem *Hvarfs-* og *Alfredartange* gives der paa flere Steder god Leilighed at fylde Vand. Nordlige Vinde blæse hyppigst her paa Bugten, og ofte meget hæftig; det er ikke sieldent at her blæser en Storm af Norden, imedens det kan være stille eller laber Kuling paa *Færkrud-Fiord* og *Stödvær-Fiord*. Det er temmelig almindeligt, at naar Vinden er N. O. eller N. her paa denne Bugt, da falder den paa *Beru-Fiord* N. W. eller vestligere. Her falder ogsaa stærke Kastevinde fra de høie Fjelde nær un-

der Land, mén da Bugten er temmelig breed, og Indseilingen kort, saa ere disse her mindre at befrygte end paa andre af Østkystens Fiorde.

Lidet uden for *Larungerne* er Dybden 80 Favne, som aftager temmelig jævnt indefter. I strænge Vintre er hele Bugten tilfrosen inden for Öerne.

Kysten af det Forbjerg, benævnet *Berunæs*, som adskiller *Breidals-Bugten* fra *Beru-Fiord* er steil og utilgængelig, tilmed er den omringet med blinde Skæer samt opstaaende Klipper over Vandspeilet, paa nogle Kabellængder eller mindre ud fra Kysten. — Fjeldene, som gaac need mod Stranden, ere ikke saa høie som paa Nordsiden af førstnævnte Bugt, men hæver sig gradeviis ved terrasseformige Affætninger til Kystfjeldenes temmelig almindelige Høide af 400 Favne og noget derover.

Streiteshuk, som er den yderste Pynt af *Berunæs*, er næsten altid indhyllt i en meer eller mindre tyk Taage. Om denne Huk er Strømmen derhos meget stærk, men retter sig efter Ebbe og Flod.

ÖERNE

Nº1 fra Punktet a

Nº2 fra Punktet b

Nº3 fra Punktet c

a Hvalby Færde overet med det yderste af Ostroehorn. b Eivellshøjde Færde c Snielshøjde a Eivellshøjde b Ulseey aa Papay b en kiendelig Kløft c Kistelløe d Arusklett.

Kaart
over Indløbene til
BERUFIORD
og
HAMMARFIORD

1794

1794

ÖERNE og SKIÆRENE udenfor BERU- og HAMMAR-FIORDENE.

Forinden at tale om disse Fjorde selv er det fornödent omstændeligt at beskrive de uden for dem liggende Öer, Klipper og Skiær, samt den Tilflugt, som der findes ved og mellem disse, som saavel for Andvningen, som for Ind- og Udseilingen til og fra dem, da ere vigtige at kiende, paa det man efter Omstændighederne ved Forandring af Vind og Ström, Kulingens Af- og Tilragende m. v. kan tage en Beslutning paa hvilken Skibets Frelse meget ofte, man kunde sige altid, vil beroe, og til Veiledning herved er tilføiet et speciel Kaart over Indløbene til disse Fjorde og de der uden for liggende Öer.

Papey, den største Öe uden for Österlandet, er af maadelig Høide. Paa dens højeste Punkt, der omtrent kan være 40 Favne over Vandspeilet, er oplygt en henved 4 Alen høi Varde, der ved flere Leiligheder bliver omtalt som Mærke for Seiladsen. Uagtet denne Öe har en temmelig ujævn Overflade, tæner den sig dog mestendeels eens fra alle Sider, og dens lodrette Sider ere om Sommeren ofte hvide af Fugleskarn. Den er omgivet med nogle Holme, samt flere synlige og blinde Skiær, og har endeel smaae Bugter eller Vige, hvoraf tvende, den ene paa Nord-, den anden paa Sydfiden, kunne i Nödsfald tiene som Stoppepladse. Den paa den nordre Side er kaldet: *Otteringsvig*, hvortil Indseilingen er imellem *Flatøy* og *Kalshöjde*, hvilken sidste er ligesaa høi som *Papey* selv, og skiernes derfor ikke lettelig fra den. Man kan løbe ind imellem *Flatøy* og *Flatøyskiær*, som næsten er under Vand med Floden, imellem *Flatøyskiær* og det blinde Skiær *Stenbis*, som ligger Westen for *Svartaskiær*, eller imellem disse sidste og *Kalshöjde*, hvilket alt beroer paa Vinden og Skibets Stilling. Derimod er Löbet Sönden om *Flatøy* fuldt af blinde Skiær, og der er kun liden Dybde, saa at dette Löb ei kan benyttes uden af smaae og velbekiendte Fartöier. *Otteringsvig* har fra 6 til 2 Favne Sandbund ligesom man ligger længere ind; den kan altsaa endog være tienlig som Tilflugts-Stoppehavn for store Skibe. Her kan ikke sætte saamegen

Søe ind, at det kan være til Hinder for Skibene, og ikke heller svær Iis, høist enkelte afbrækkede Skorfer. Man maae svinebinde med aaben Klyds for N. O., for hvilken enkelte Compasstreg Havnen er meest aaben. Et stort Skib bør lade Ankeret falde, naar det er tværs eller lidt inden for *Kalshöfde*, hvor der er 7 til 8 Favne Vand, og naar Skibet er opsvaiet, hale det længere ind i Vigen, at svinebinde. Det første faldne Anker kan man lade staae for at vinde op under, og at gaae under Seil fra efter Leilighed, eller og at føre Spring ud. *Filtvog* paa den sydlige Side af *Papey* har fra 2 til 7 Favne Vand. Dens Brede er ikke meget over et par Skibslængder, og da Grunden derhos er klippeagtig, bliver det her nødvendigt öiebliklig at svinebinde med Landtoug, hvortil man vil finde Leilighed paa Klippekysten. Det uden for Vigen liggende *Eidarskiær* er ganske lavt. Man kan gaae paa begge Sider af det. Men denne Viig skulle ikkun afbenyttes i höieste Nödtilfælde, da den baade er snæver og ikke dækket for Søevinden.

Arnarey er en græsbegroet Holm der har 3 Humpler, hvilke vise sig meer eller mindre adskildte isølge Skibets Stilling derfra. Møligt at et Skib kunne komme igiennem Sunder imellem denne og *Papey*; men det vilde være voveligt, og bør kun benyttes i meget besynderlige Tilfælde.

Paa *Arnareybode* sees kun undertiden Brænding. De Syd for *Arnarey* liggende Holme: *Söidey*, *Hvaney* og *Arvakelett*, hvilke alle have Grönsvær paa Toppen, ere noget lavere end *Papey*, og sees kun i enkelte, Stillinger adskildte fra den. Der er dybt og reent Löb imellem *Arnarey* og forbemeldte mindre Holme, samt Klipperne *Ooster-* og *Sydre-Mavafter*, hvor der findes 15 til 20 Favnes Dybde, og man har kun at vogte sig for *Arnareybode*, til hvilken Ende man bør holde noget nærmere *Mavafter* end *Arnarey* saalænge *Kalshöfde* Nordhuk er uden for *Flatey*, som er den eneste lave Öe eller Holm omkring *Papey*. *Latur* er en liden lav Klippe, omgivet af blinde Skiær, og dens Sydhuk bør ikke nærmes paa mindre end een Kabellængde. Den henved $\frac{1}{4}$ Mil i V. t. S. fra *Papey* betegnede *Soidiarbode* og en tæt nordlig for den liggende Klippe fortiene største Opmærksomhed for dem som maatte forfalde herunder, saameget mere da deres Beliggenhed ikke er med fuldkommen Nöisagtrighed bestemt.

Paa

Paa $\frac{1}{4}$ Miil i r. v. S. S. O. fra *Papey* er der 2de over Havet opstaaende Klipper, kaldet *Salskiarene*, som altsaa ikke ere farlige da der er dybt omkring dem og de tienet til Mærker, som i det følgende anføres.

Holmen, kaldet *Svartaskiær*, beliggende omtrent 4 Kabellængder retvisende N. O. fra *Papey*, er sort af Udseende, kan være 60 til 70 Favne lang, og 2 til 3 Favne høi. Det har ellers en temmelig jævn Overflade og lodrette Sider; paa $\frac{3}{4}$ Fierdingvei, omtrent r. v. Öster fra sidstbemeldte, ligger en liden Klippe, kaldet *Flydre*, hvilket kun sees netop over Vandet med Ebben, ellers bryder Söen stedse derpaa, ligesom paa det blinde Skiær *Flydrebode*, som ligger et par Kabellængder nordlig derfra. Omtrent $\frac{3}{4}$ Miil r. v. Öst fra *Papey* ligger et blindt Skiær, kaldet *Ejsterbode* *). Havet bryder for det meste derpaa, dog ikke altid. For at gaae fri Norden om denne Bode, maae *Salskiarene* holdes inde paa Östrehorn **), indtil *Skorbeinskiær* er ret under *Bulandstinde*. Vil man staae ind til *Beru-Fiord* maae disse Mærker iagttages, og ingenlunde peile *Skorbein* nordligere end bemeldte Tinde. Tæt omkring *Ejsterbode* findes 20 og 21 Favne Klippebund. Med allerlaveste Vande vil dette Skiær sees i Vandskorpen. Paa *Midbode* og *Heimejsterbode* sees ikkun Braad, naar Söen er mere end almindelig oprørt. Saavel imellem disse omtalte blinde Skiær, som imellem samme og *Papey*, er Dybde nok for ethvert Skib; men da Strømmene rundt omkring denne Öe ere meget hæftige, saa bør man om mueligt undgaae at nærme dem under Anduvningen af *Beru-Fiord* Öster fra, i Særdeleshed da der efter Islændernes Udsagn skal ligge flere blinde Skiær i Nærheden af *Heimejsterbode* og *Midbode*, men som for Mangel af nøiagtig Kundskab om dem ei har kunnet blivet afslagt i Kaarter.

Klippen *Skorbein* er omtrent 70 Favne lang og 2 Favne høi; den bestaaer egenlig af 2de Klipper, adskildte ved en Aabning af 5 Favnes Brede, men har ikkun 1 Fods Dybde med Ebben; den sees kun adskildt i enkelte Retninger. Henved een Kabellængde Norden for *Skorbein* ligger et ganske lidet Skiær, kaldet *Skorbeins Barn*, hvilket er blindt med Høi-

*) Formedelst at dette Skiær ligger saa langt fra *Papey*, har man ikke kunnet bringe det ind paa det specielle Kaart over *Beru-Fiord*, som det vi egentligen her giver Beskrivelsen til, men det findes afslagt i det større Kaart over hele Östkysten. Det samme er Tilfældet med de omtalte *Sølfskiær* m. l.

**) See Landtoningen No. 17 fra Punktet N.

Høivande, men hvorpaa dog for det meste sees Brænding. *Langa* og *Kolla* ere ganske lave Klipper r. v. Syd for *Skorbein*; mellem disse, som ogsaa imellem *Skorbein* og *Langa*, skiuler Havet en Mængde Boder eller blinde Skiær, saa at kun Baade kunne i godt Veir løbe herimellem. Havet bryder ikke altid paa dem alle.

Sydvest for *Kolla* findes *Hellebode*, hvorpaa fielden sees Brænding. *Ketifler* ere 2de Klipper, hvoraf Tøning findes No. 18; det sydlige er noget høiere end de hidtil omtalte synlige Klipper; dens Overflade er jævn, den har næsten lodrette Sider og er af et ført Udsæende. Paa 1 à 2 Kabellængder Norden og Vesten for samme ere blinde Skiær, hvorpaa Havet fielden bryder. *Livoldskiær* er en Klippe omtrent af Størrelse som *Skorbein* eller lidt mindre; det har en Mængde smaae Humpler og Spidser, hvorved det bliver kiendeligt fra de hidtil omtalte Skiær. Et Rev af blinde Skiær skyder en god Kabellængde Nord ud fra samme; fra dets Sydhuk strækker sig en sammenhængende Række af blinde Skiær heel need imod *Narrofler*; mellem disse kan kun Baade passere i godt Veir.

Forinden at giøre Forklaring over *Ulfsey*, *Hvaley*, *Kaalken* m. fl., og den Tilflugt eller de Stoppepladse, som findes imellem dem, og som ved Ind- og Udseilingen til og fra *Beru-Fiord* ere af største Vigtighed at kiende, ville vi først give Beskrivelse over denne Fiord og Indseilingen dertil.

A n m æ r k n i n g. Det maa bemærkes, at saalænge man er udenfor, endog saa temmelig nær ved de hidtil omtalte Øer, Holme og Skiær fyddetlig udenfor *Beru-Fiord*, synes de indenfor dem nærmere *Bulandsnæs* beliggende større og mindre Øer, saasom *Kaalken*, *Hvaley*, *Ulfsey* &c. &c., som de vare sammenhængende med bemeldte Næs, saameget mere som disse ikke ere høie, dog for det meste temmelig ujævne, derhos græsbeegroede; og det yderste af *Bulandsnæs* er ligelodes ikke meget høit, af hvilken Aarsag man ikke opdager Aabningerne imellem disse Øer indbyrdes og imellem dem og Næsset, førend man nærmer *Livoldskiær* eller kommer i nordøstlig Stilling ud fra samme, ligesom man ikke heller fra den anden eller sydvestlige Side kan adskille dem, forinden at være kommen op imod *Ketiflens* eller sydvestlig ud fra dette.

BERU-

BERU - F I O R D.

I Henseende til Anduvningen af *Beru-Fiord*, naar man fra Söen vil söge samme, bemærkes, at den paa den nordre Side er begrændet af temmelig höie Fielde, hvis spidse Tinder som oftest ere frie for Sne om Sommeren. Over det inderste af Fiorden reiser sig *Fosaadalsfield* og *Oxen*, hvilke udmærke sig fra de andre Fielde ved at være flade paa Toppen. Paa Fiordens sydlige Side hæver sig det pyramideformige *Bu-landsfield* til en Höide af omtrent 500 Favne, som fölgelig i klart Veir vil kunne sees paa en Afstand af over 16 Mile, og inden for dette ligger Fieldet *Defen* (see herover Toningerne No. 15 og No. 19). Ved disse mærkelige Bierge vil man, saasnart Veiret er sigtbart, meget lettelig kunne anduve Fiorden, og naar man nærmer samme ret Öster fra eller S. O., kiende dens Aabning, samt faae Kiending af *Papey*, hvis Peilinger særdeles maae lede til at undgaae de foromtalte blinde Skier Östen for samme, ligesom det farlige *Kögurskar*, hvilket fordrer den allerstörste Opmærksomhed af de som ville anduve *Beru-Fiord* eller befinder sig herudenfor, da det just ligger midt for Indløbet paa $1\frac{1}{2}$ Miil i omtrent r. v. O. N. O. fra *Papey* og $1\frac{1}{2}$ Miil S. r. O. fra *Streitshuk*. Paa dette er 11 à 12 Fod med Ebben; Söen bryder felden derpaa med Aflandsvind, med Paalandsvind derimod giver det nu og da et svært Braad; dog kan der ofte være $\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{2}$ Time imellem hvert, hvilket gör det saameget farligere. *Kögur* skal for 60 til 70 Aar siden have været en liden Holm, som besøgtes af Fiskerne. Langmærket mod Nord for denne saa farlige Bode er *Niall* og *Bera* *), tvende smaae spidse Fieldtinder paa den nordre Side af *Breidalbugten*, fri af *Godaborg*, et temmeligt höit Field nederfor Gaarden *Os* i Breidalen. Tværmærket fra 1 Kabellængde Östen for *Kögur* fra Punktet *M* er Siden af *Fosaadalsfield* i det inderste af *Beru-Fiord*, seet imellem *Tillings-Tangen* og *Defen*; over sidste Mærke findes Toningen No. 15. Langmærket mod Syd fra samme Punkt *M* er, at Sydossthukken af *Papey* ikke holdes östligere end Klöften *d* paa Toningen No. 16, förend *Fosaadalsfield* er aldeles skiult imellem *Defen* og *Tillings-*

*) Disse 2de Fieldtinders Beliggenhed ere os ikke opgivne saaledes at vi har kun-
det betegne dem i Kaartet.

lings-Tongen, dersom man agter at gaae norden om *Kögur*; vil man derimod sönden om *Kögur* eller imellem denne og *Eifstebode*, da bör *Forsaa-dalsfield* ikke skiules förend *Papeys* Sydothuk er bragt östen for *Sniötinder*. Tæt omkring *Kögur* findes 11 til 13 Favne Klippegrund.

Foruden de omtalte Skier har man intet at frygte naar man ikke holder sydligere ind, end at *Skorbein* er ret under *Bulandstinde*, og ikke nordligere, end at *Biarnaškiær*, af *Störrelse* og Udseende som *Hladen* i *Breidalsbugt*, haves under samme Field. *Biarnaškiæret* kan under den sydlige Side nærmes paa 1 Kabellængde; men det ville være voveligt uden Veiledning af en erfaren Lods, at gaae norden om Skiæret eller imellem det og Kysten.

DIUPAVOG paa Nord siden af *Bulandsnæs* er Havnen paa *Beru-Fiord*, ved hvilken Handelstædet ligger, og som af denne Aarsag i Særdeleshed søges. Naar man vil anløbe denne, eller og søge ind paa Fiorden for at stoppe noget omhelst Sted derinde, da er det væsentligt at søge Kien ding af *Livoldskiær*, for at gaee Norden om samme *). Henimod $\frac{1}{2}$ Miil N. N. V., $\frac{1}{4}$ N. fra *Livoldskiær*, ligger *Reidar skiær*, hvilket er noget mindre end hiint; det er under Vand med Floden, men nogen Brænding vil dog altid sees paa det. Det er omgivet med blinde Skiær, saa at det ikke bør nærmes paa mindre end 1 Kabellængde, og man bør altid gaee Norden om det, da der imellem *Reidar skiær* og *Grioteyre* Pynt er ureent og lider Vand. Fremdeles maae der holdes uden om *Svartafles* og de øvrige udenfor Pynten af *Langetange* liggende synlige Skiær. *Svartafles* er omtrent af Størrelse som *Reidar skiær*, lavt, men dog stedse synligt over Vandet. *Svartafles* er ikke saa langt som *Svartafles*, men derimod noget højere. Saa snart man paa nærmere eller længere Afstand er passeret *Svartafles*, som under Indseilingen nødvendigt bliver om bagbord, aabner sig *Diupavog*, hvis Indseilings-Mærke er, at Handelshufene ikke ganske bør skiules bag *Hvalklippe*, en 2 til 3 Favne høi steil Klippe, der ligger tæt foran Hufene, og hvorpaa er opbyggt et ottekantet Lægtehuus, af

*) See Toningen No. 17 fra Punktet O paa det Specielle Kaart.

af Iis'enderne kaldet *Hiall*. Naar Vinden er rum, at man kan fætte sig i dette Mærke og holde ligefrem ind, da bör bagbords Kyft af *Lange-tange* følges nær paa $\frac{1}{2}$ Kabellængde, og naar man nærmer Vigen eller Havnen, bör man mindſke Seil, og lade et Anker falde Agter fra, da der ikke er meget Svaierum, og derefter fortöie med aabent Klyds for N. O. Dybden inde i Vigen er 3 til 2 Favne. Skibe af meer Dybgaaende kunne lægge sig noget udenfor Vigen, hvor de imidlertid ikke ville kunne ligge ſaa trygge. Skulde Vinden derimod være ſkral, at man ſaae sig nödt til at krydſe, da indrettes Slagboug^e efter Leilighed, dog ikke at nærme sig *Eidarſtes* paa mindre end henimod 1 Kabellængde, og kan man efter Omſtændighederne ſtoppe paa de Steder, ſom paa Kaar-ter er mærket med et Anker, til Leilighed gives at komme ind i Havnen. Et lider lerceilende Skib kunne endog krydſe sig ind imellem Kyſten af *Langtange* og det Rev af Skær, ſom fra *Fiskenakketange* parallel ſkyder ud med denne Kyſt, hvortil der egentlig behöves Lods. Imidlertid er Mærket for det yderſte af dette Rev, at *Eidarſteen* ſees i Linie med *Glimeyretange*, der i det inderſte af Fiorden ſkyder ud fra Foden af Fjeldet *Deſen*. Naar diſſe Mærker ere bragte overet, da maae Krambøden ikke ſkiules bag *Hiallklippe*, og naar man kommer længere ind, da maae endogſaa lider af Vaaningshuſer holdes frie af bemeldte *Hiallklippe**). *Diupavog* eller den mindre Havn er ſom ſagt kun liden, og har i det höieſte Rum til 2 à 3 maadelige Skibe, ſom fortöie i Klipperne. Den kan ſees meget tryg, endog ſom Vinterhavn, da ydermere Vigen kan beſpændes med Touge med paaneiede Bomme, ſom tilſtrækkelig vil afholde de mindre Iis-Skotter, da de ſværere vil ſtaa paa Grund udenfor. Ved Handeſtedet ere beqvemme Landingsbroer. Med Ny- og Fuldmaane indfalder Höivande paa *Diupavog* Kl. 3 T. 10'. Forſkiellen imellem Höi- og Lavvande er i Almindelighed 5 Fod; i Springtid, med ſtormende Veir af Paalandsvind, 9 til 10 Fod. I Bugten imellem *Langetange* og *Eidarhuk* er der Weſten for *Diupavog* 2de andre Vige, nemlig *Tåre*- og *Indre-Glædevig*, men diſſe ere ikke tienlige at föge, deels ere de ikke rene, deels aabne for nordlige Vinde. Paa Bugten udenfor er for det meſte Sandbund.

For-

*) Diſſe omtalte Mærker vil kunne kendes af ovenſtaaende Vignet, foreſtillende *Diupavogs* Handeſted.

Foruden *Diupavog* frembyder *Beru-Fiord* enkelte andre ret gode Havne eller Tilflugtssteder, hvilke kunne være nyttige at kiende for den, der under Indseilingen overfaldes af sydoftlige Storme. Under slige Omstændigheder kan man løbe indenfor *Tillingsholmene* paa den nordre Side af Fiorden, hvor der findes 5 til 6 Favne Sandbund, og hvor der med disse Vinde findes fuldkommen Beskyttelse mod Søen. Men da Kysten er klippeagtig, er det at foretrække at søge Ankerplads i *Gentavig*, hvor der findes 5 til 6 Favne sandig Strandbred, skiondt denne er noget højere oppe i Fiorden. *Gentavig* er bekjendt af at Handelstedet tilforn har været her; men det er i den senere Tid flyttet til *Diupavog*, som ogsaa er bedre skikket dertil. Paa *Gentavig*, som er rummelig nok for 2 eller 3 Skibe, er der 3½ Favne Leerbund, noget blandet med Mudder. *Stadareyrar-Bugt*, i det inderste af *Beru-Fiord*, har 3 til 4 Favne Sandbund og er ganske lukket for Søen, derimod meget udsat for voldsomme Vindkast fra Fjeldene. Ikke heller kan den siges at være frie for Besøg af Haviisen, hvorvel denne sjelden ganske har opfyldt Bugten. Høivande indfalder her ved Springtid omtrent Kl. 4½.

Sydoftlige og østlige Vinde blæse hyppigst paa *Beru-Fiord* Dybden i denne er meget forskiellig. Imellem *Livoldsfjær* og *Tillingsholmene* er der 30 til 40, og længere ude 40 til 50 Favne og derover.

Beru-Fiord fryser kun til i meget strænge Aaringer eller naar Grönlandsiisen Vinterdagene er under Landet. *Diupavog*, *Glædevigene* og *Stadareyrar-Bugt* ere derimod som oftest tilfrosne alle Vintre. Lodsen for Indgaaende boer for nærværende Tid paa *Kallflade*. Han vil altid kunne ventes i feilbart Veir, naar de sædvanlige Signaler giøres. Fra *Papey* eller Syd for kan man for Tiden ikke vente sig Lods.

Stoppepladsene ved og udenfor BERUNÆS.

Efter saaledes at have forklaret de Havne og Stoppepladse, som findes inde paa *Beru-Fiord*, skulle vi ogsaa tilføie Forklaringen over de Stoppepladse, som findes imellem Øerne udenfor samme, og som kunne tiene til vigtig Tilflugt, saavel for Ud- som Indgaaende, naar Vind og Veir pludseligen forandrer sig. Naar under Indseilingen til *Beru-Fiord*

Vinden falder saaledes at man ikke kunde lægge *Svartafles* forover, bør man enten holde tilføes igien, eller søge Stoppeplads et eller andet Sted i Nærheden. Det vilde i saadant Tilfælde ikke være tilraadeligt at holde krydsende i dette vanskelige Farvand. *Grioteyrevig*, som adskilles fra *Dinjavog* ved *Langetange*, kunne, naar Omstændighederne tillader at søge der, anbefales som saadan Stoppeplads. Denne Viig har fra 3 til 3½ Favne Sandbund. Ved Indseilingen herril bør Østtiden af der yderste af *Langetange* ikke nærmes for meget, da der paa en stiv $\frac{1}{2}$ Kabellængde ud fra samme ligger 3de smaae Skiær, som ere under Vand med Høivande. Naar man er inden for disse kan Kysten overalt nærmes paa $\frac{1}{4}$ Kabellængde. Saasnart man er indenfor *Grioteyrskiær*, maae Ankeret falde, og da her er kun lidt Rum, maae uopholdelig fortøies eller føres Spring ud, for ikke at svaie need paa Skiærene, som ligge længere inde i Bugten. Da her paa denne Viig falder slem og urolig Søe med nordøstlige og østlige Vinde, er det ikke tilraadeligt at opholde sig her længer end høist nødvendig.

Imellem Øerne, som ligge udenfor *Bulandsnæs*, nemlig *Ulfrey* og *Hvalev* m. v., er der en anden meget tryk Stoppeplads, som under liggende Omstændigheder kunne søges, men hvortil Indseilingen er yderst vanskelig; vi ville derfor forklare den saa omstændelig som mulig, og forud bemærke, at paa 2½ Kabellængde tværs Westen for *Livoldskiær* er et blindt Skiær, paa hvilket ikkun Havet bryder med temmelig urolig Søe, og paa den anden Side er *Steenfles*, der har et Steenrev, hvorpaa Haver næsten stedse bryder, det skyder een Kabellængde nordøstlig ud, og herimellem gaar Indseilingen til bemeldte Stoppeplads, som er viist paa Speciel-Kaartet ved den tegnede Seilingslinie. Paa Strækningen af de blinde Skiær, som er imellem *Livoldskiær* og *Narrafles*, bryder Søen næsten bestandig; herimellem er aldeles ingen Giennemfart. *Narrafles* selv er ganske lavt; det er næsten under Vand med Høivande ved Springtid. *Tokle* er en 3 Favne høi Klippe, der paa enkelte Pletter er bevoxet med lidt Græs. Sunder imellem denne og *Narrafles*, kaldet *Narrefund*, har 4 til 5 Favne Vand, men er ikke fri for Skiær.

Grønnesundsey, *Ulfrey*, *Tøjsholm* og *Hvalev* ere græsbegroede, og kunne letteligen kiendes ved at eftersee Toningens No. 17 tagen fra Punk-

ter

tet *O*, een Kabellængde nordostlig udenfor *Reidarskiær*. *Teifsholm* er 2 Favne høi, og aldeles steil paa den nordre og østre Side. Paa *Hualey* er opreist en Steenvarde, hvilken fra *Reidarskiær* sees over *Teifsholm*. Paa Sydsiden midt for Sundet, mellem *Ulfsey* og *Hualey*, ligger *Eiolfshöppe*, en ganske liden 2 à 3 Favne høi lodretstaaende Klippe, hvorpaa er opreist en liden Steenvarde. Vil man søge denne omhandlede Stoppeplads, og har fat sig i den Stilling at være een Kabellængde nordostlig udenfor *Reidarskiær*, da vil, ifald Veiret er sigtbart, den bemeldte Toning No. 17 fra Punktet *O* være meget veiledende; man haver her *Popey* overet med Nordhukken af *Narrafles* (see bemeldte Toning), hvilke da holdes faaledes indtil man kommer i Punktet a, hvor det yderste af Forbjergtet *Öfstr-Horn* sees ret over den paa *Hualey* opreiste Varde, hvilket Mærke vises paa Landtoningen No. 1 paa det specielle Kaart; nu holdes dette Mærke indtil Punktet b, hvor *Eiolfshöppe* (der endnu ikke var kommen frem, men havde været skiult bag *Ulfsey* og *Teifsholm*) er bragt under *Sniðtindur* (Toning af *Eiolfshöppe* findes under No. 2 paa Speciel-Kaartet). Efter sidste Mærker holdes ind i Havnen. Indenfor *Teifsholm* er der god sandig Holdebund; Dybden er der fra 15 til 17 Fod. De udenfor denne Stoppehavn liggende Skiær beskytte den mod al Söegang. Med nordlige Vinde er det bedst at sætte Ankeret tæt under de smaae Skiær, der ligge Östen for *Ulfsey*, og da före Styrbordstoug iland paa *Hualey*.

Det bör bemærkes, at da Strømmen sætter med temmelig stærk Fart imellem Öerne, saa vil man ikke, medens Ebben løber, kunne vente at naae denne Havn i stilagtigt Veir, som ogsaa at det kan blive vanskeligt at komme ud derfra igien. Det skal være muligt at komme saavel ind til Havnen som ud igien til Söes igiennem *Narrefund*, men man maatte være særdeles kiendt, eller forud underföge Löbet.

Skibe kunne ikke komme ind paa denne Havn Syd fra; det maatte være smaae, velbekiendte og med höieste Vaade. Til de 2de Stoppepladse, som der findes imellem disse Öer, nemlig den Westen for *Kaalken* mellem den og *Hualey*, samt den Westen for *Ulfsey* og Sönden for *Orkey*, kan man ikke komme ind til uden Syd fra, og faaledes som Seilingslinierne paa Kaartet ere viste; for velbekiendte er den førstnævnte ikke vanskeligt at föge, endog med store Skibe, men Indlöbet til den sidste er saa

van-

vanfskeligt at beskrive, at Ingen vilde kunne rette fig derefter, den er og kun tienlig for mindre Dybgaaende.

Kaartet er meget tydelig, og efter det vi i foregaaende har forklaret, ansee vi ingen videre Beskrivelser fornødne for de som skulde finde fig i Stilling Sönden for *Papey*, og har tienlig Vind til at gaa mellem denne Öe og Klipperne, samt Skiærene, fra *Ketilfles* og *Skorbein* o. f. v. Nord efter, enten for at söge *Beru-Fiord* eller at faae til Söes igien.

HAMMAR - FIORD.

Skulde man befinde fig Syd fra *Papey* med Paalandsvind og ikke kunne lægge *Beru-Fiord* op, eller finder fig i nogen anden besynderlig Stilling, da er der en Stoppeplads inde paa den forreste Deel af *Hammar-Fiord*, som kan benyttes, men hvortil Indseilingen er meget vanskelig. Det er ligegyldigt om man gaaer Norden eller Westen om Klippen *Ketilfles*, hvilken dog ikke bör nærmes paa mindre end 2 Kabellængder. Naar man er indenfor bemeldte Klippe, bringer man Nordhukken af det sydligste *Ketilfles* overet med en kiendelig Klöft i Klipperne paa *Papey*, saaledes som Toning No. 3 fra Punktet c paa Speciel-Kaartet over *Beru-Fiord* udviser, hvilket Mærke maa holdes meget nøiagtigt, for at slippe igiennem det snevre Löb imellem de blinde Skiær sydvestlig fra *Fiskenakke* o. f. v. Saasnart man er indenfor *Fiskenakke* har man 9 til 10 Favne Sandbund; men man ligger meget bedre imellem *Holey* og *Kyderholm* paa 5 Favne Sandbund. Inde i *Filevog* skulde et Skib kunne finde Vinteroplag, men det er yderst vanskelig at komme ind eller ud; videre kan ingen Skib komme ind paa *Hammar-Fiord*. Indenfor *Hammar-Fiord* hæver sig den saakaldte *Thrandedjökul*, der ligesom *Hofsjökul* indenfor *Alfta-Fiord* er stedse belagt med Sne. Disse Jökler (see Toning No. 20) give derfor god Landkiending, da der paa hele Kyften Nord for ikke findes deslige Jökler eller bedækkede Sneefjelde förend op imod *Borgar-Fiord*.

ALFTA - FIORD,

en lang og smal Sandtunge, kaldet *Starmyrartange*, afslukker den Fiord fra Söen. Indløbet til den har ikkuns 4 til 10 Fod med Höivande, og indfor

denfor er det saa opfyldt med Grunde, at kun Baade kunne komme frem. Fra Söesiden bör man ikke nærme sig *Starmyrartange* paa fynderlig mindre end 1 Miil, da Grunden indefter er stærk aftagende.

LOONSVIG.

Paa henved et par Mile sydlig for *Alsta-Fiord* ligger det bekiendte og mærkelige Forbjerg, kaldet *Öfrehorn*, og omtrent 3 Mile sydvestlig fra dette et andet, kaldet *Westrehorn*, hvoraf der findes Tøninger 16, 17, 18, 19 og 20. I Bugten imellem disse er det tydeligt at see, at Havet har opbrudt en Sandbarre eller Banke, der er voxet op over Havets Vandflade, hvilken afstikker 2de Bugter, kaldet *Loonet*. Imellem det sydligste af bemeldte Sandbanke og Pynten *Rakeberghale*, som skyder ud fra Foden af *Westrehorn*, er der et smalt Indløb, ikke stort over een Kabellængde bredt, hvilket er givet Navn af *Papøfen*. Omtrent $\frac{1}{2}$ Kabellængde udenfor *Rakeberghale* reiser sig en Klippe over Vandspeilet, kaldet *Kraaka*, og Sydøst fra dette endeel andre, hvilke tildeels ere belagte med Grönsvær paa Toppene. *Gardey* er et blindt Skær; men man seer dog for det meste Brænding paa det.

Man kan indseile *Papøfen* ved enten at gaac imellem *Kraaka* og Pynten af Tangen, eller mellem den og *Rakeberghale*. I det første Løb er 3 til 3 $\frac{1}{2}$ Favne med dagligt Lavvande, i det sidste 1 $\frac{1}{2}$ til 2 Favne. Der findes god Ankerplads kort indenfor Indløbet paa 3 Favne Sandbund, saa nær *Rakeberghale*, at der kan bringes Fortøiningstouge iland. Skibe, som kun stikke 7 Fod, ville ogsaa kunne ligge godt under det saakaldte *Tofa*, nogle smaae Skær paa den nordre Side i *Øfen*. Da Strømmen med Udfaldet har en rivende Fart i Indløbet af *Øfen*, saa kan man ikke indseile den uden ved voxende Vande eller naar Strømmen er i Kæntring. Høivande indfalder med Ny- og Fuldmaane omtrent Kl. 5. Nordvestlige Vinde blæse haardest paa dette Sted, men med disse er man imidlertid aldeles betrygget mod Söegang. Denne Ankerplads er alene beskrevet for det mulige Tilfælde, at et Skib, der havde Læger paa Kysten, her kan finde Tilflugt, da den i övrigt aldrig befeiles.

Det maae ydermere bemærkes, at hvorvel endeel af Skiærene, som ligge udenfor den sydøstlige Kyst af Island fra *Papey* til *Westrehorn*, samt videre

videre Westen efter, ere aflagte i Kaartet, saa er det dog ikke muligt at være ansvarlig for at man har optaget dem alle, og det er særdeles tilraadeligt for de Søfarende ikke at nærme sig denne Kyft uden at være uomgiængelig tvungen dertil.

Westrehorn er et Forbjerg ligesom *Östrehorn*, hvis yderste Bierge have en saa ganske besynderlig Dannelse, at de ere særdeles udmærkede, hvilket af de forbenævnte Landtroner kan sluttes. Westen for *Westrehorn* er Kyften meget lav og sandig, men noget ind i Landet, meer eller mindre, reiser sig *Klofa*, *Hnoppedals* og andre svære Jokler, fra hvilke der nedstyrte, naar der falder Tøe eller mildt Veir, svære Vandfald, Følle og Elve, men som ingensteds danner nogen seilbar Flod. Man seer kiendelig af Kaartet, at denne Kyft Westen for *Westrehorn* har havt Fiorde eller dybt indgaende Bugter, saasom *Horne-Fiord* og andre mindre; men da det store Ocean reiser med sydlige Storme sine alpehoie Bølger mod denne aabne, tildeels sandige Kyft, saa hve disse ved deres Indrudling imod Kyften opbrudt Sand og Singels af Havets Bund, og opkastede Barrierer og svære Sandrygge, som have lukket al Indgang til Fiordene, ligesom vi forhen nyelig have sagt for de Bugter, som ere kaldede *Loonet*. Det Vand, som ved Fossene og Elvene fylde *Horne-Fiord* og andre, maa have iblandt et Udbrud, især til saadanne Tider, hvor Havet ved Ebben er lavere udenfor; saaledes er *Horne-Øs* et udbrudt Udløb af meerbemeldte Fiord af samme Navn, som ville anses at kunne være af samme Beskaffenhed som nyelig foromtalte *Pep-Øs* ved *Loonet*, men *Horne-Øs* er mere Forandringer underkastet end hiint; man haver heller ingen Mærker for dets Indseiling, saa det ville være et Underværk, eller Tilfælde som grændsede dertil, om noget Skib kunde finde Tilflugt der, og saadant kan siges for hvad der i øvrigt ved slige Øser kunne være paa hele Strækningen af Sydøst og Sydkysten fra *Westrehorn* til *Portlandshuk* og videre Westen efter. — Denne Kyft er altsaa aldeles havneløs, og ingen Aarsag findes til at nærme sig den; der ligge vel ogsaa enkelte Klipper hiit og her udenfor den, som man ikke kiender, men overalt maae Bestræbelsen gaae ud paa, ikke at nærme sig denne Kyft paa nogle Mile.

BESKRIVELSE

til

Det voxende Kaart over Sydkysten af Island

fra

INGOLFS - HÖFDE - HUK

til

KAP - REIKIANÆS

og

FUGLESKIÆRENE

Plade No. 6.

Vi sluttede foregaaende Beskrivelse til Kaartet No. 5 med at tale om den Farlighed, som der i Almindelighed er ved, formeget at nærme sig Sydkysten af *Island*, formedelt at denne Kyst ligger aaben for det voldsomme Hav mod den længste Strækning af Oceanet.

Her er en anden høist mærkværdig Naturbeskaffenhed paa denne Deel af *Island*, nemlig, at det er her at de saalænge bekiendte og mærkværdige Vulkaner ere beliggende; hvem kiender og nævner ikke *Hekla* som er blandt de meest omtalte ildsprudende Bierge paa hele Jordkloden. Omendskiøndt man ikke kan ansee *Hekla* for en aldeles flukket eller udbrændt Vulkan, saa skeer de vulkaniske Udbrud ikke allerider fra dette Bierg selv, men der ere baade lange Tidsrum imellem disse Udbrud, og de frenkomme og udbryde paa forskellige Steder. — Midlertid ville vi ikke indlade os paa en Gienstand, som er vores Formaal uvedkommende; dog kan vi ikke undlade at tale kortelig om, at Bierget *Eyofield* eller *Östærjökul*, som ligger næsten i ret Syd omtrent $5\frac{3}{4}$ Miil fra *Hekla*, da Efterretning er kommen medens vi skrive dette, at det har i Slutningen

F

af

af 1821 havt et hæftigt vulkanisk Udbrud, hvilket for de under Landet kommende Søfarende kunne vække særdeles Opmærksomhed, enten ved at de see Røg om Dagen eller Flammer om Natten at udsprøde af dette Bierg; man kan naturligviis ikke forudsee disse Phenomeners Vedvarende, eller om denne Vulkan vil snart ophøre eller længer vedvare. Men Bierget er desuden meget mærkværdigt som Landkiending, da der er en Jökul, hvis øverste Top stedse er belagt med Is og Sne, og dets Høide er 5794 Fod over Vandspeilet. *Heklar* Høide er angivet at være maalt til 5210 Fod, og derfor maae disse Bierge i sigtbart Veir kunne sees i en meget lang Afstand til Søes (see Toningen paa vedføjede Kaart over *Westmanöerne*).

Der har været en fort Klippetop nær ved den øverste hvide Top af *Österjökul*, kaldet *Guðnarsstein*, som Sne og Is ikke har kundet forblive paa, og hvilken var kiendelig paa lang Afstand; om denne vil vedblive saaledes, efterat den nye udbrudte Vulkan ophører, vil Tiden vise.

Det er maaskee ikke overflødigt her at anføre Høiderne af nogle flere mærkværdige Fielde paa denne Deel af Landet, som kunne sees fra Sö:n.

Tindfeld er en saakaldet halv Jökul; dens Høide over Havet er 5368 Fod.

Selioland Ryg over Havet er 2016 Fod.

Trihyrning har sit Navn af 3 Fielddroppe, som paa FielDET danne en Triangel; dette FielDs Høide over Vandet er 2781 Fod.

Ingolfsfeld er 1594 Fod over Havet.

Langhliðsfelds Høide er 1806 Fod over Havet, og

Vivulfsfelds Høide er angivet at være 1958 Fod.

PORTLANDS-HUK og WESTMANÖERNE.

Hele Strækningen fra *Ingolfs-Höfde-Huk* til *Portland* og siden videre Wester efter, er en aldeles lav Sandkyst, hvorindenfor paa en Afstand af 3 til 3½ Mil begynder Foden af høit reisende Berge, Fielde og Is-jökler, fra hvilke der nedstyre betydelige Fosser, Elve og Floder, som søge deres Udløb i Havet, men dog tilbyde ingen af dem nogen Slags

Slags Indløb eller Tilflugt for Skibe, hvorfra man ogsaa, som ofte er bemærket, bør holde sig i tilbørlig Afstand fra Kysten, hvorved man maa være saa meget mere opmærksom, thi da Landet fra Biergene need til Kysten er lav og sandig, synes disse fra Søen at ligge meget nærmere Strandbredden, end som i Virkelighed, og derfor forekommer det som man var længere derfra.

PORTLANDS-HUK er den sydligste Pynt paa Lisland, som skyder need fra et lille Bierg kaldet *Dyrholar*, hvilket ligger paa en udgaende Sandpynt, som dog er Foden af de høie Fjælde nærmere end den foregaende Kyft. Udenfor denne Huk ligger adskillige i Søen besynderlig opstaaende Klipper. Naar man seer den yderste Klippehuk Öster eller Vester fra, da seer man ligesom tvende aabne Porte eller Hvælvinger igjennem dem, saaledes som Landtoningen paa vedfølgende Kaart udviser. Det var mulig med Aftandsvind at stoppe paa begge Sider af den, men hvem ville vove dette? Tilfældet maatte være høist besynderlig; ved nogen hastig Overgang fra Landvind til Søevind blev det uomgængelig Forliis.

WESTMANÖERNE. Den største af disse, de andre ere kun Holme eller Klipper, har en liden men tryk og god Havn, hvorved der er anlagt et Handelstid, som har Samqvem med det fiste Land alene ved Baadefart naar Veiret tillader det, da Kysten af Lisland paa denne Side er paa anden Maade aldeles utilgængelig. Dette Handelstid er alle Aaringer besøgt af et eller to Skibe fra Danmark. Det ville være overflødig for enhver tænkende og oplyst Søemand at give anden Anviisning til at søge Havnen, end den der vedfølgende Kaart udviser.

Den største Vanskelighed ved Indseilingen til den ere de stærke Kastevinde, der falde fra Fjeldene paa den Landrunge, som dækker den nordre Side af Havnen. De høieste Fjælde paa *Westmanhe* ere *Helgefjeld*, *Östrekletur*, *Heimakletur* og *Dahlsfjeld*; de tvende sidste, som ere lige høie, har 910 Fods Høide over Vandspeilet.

Havnen dækkes ved en Sandbarre, som gaar tværs over fra Side til Side, og altsaa aftager og svækker Søen af østlig Vind, som er den eneste, der kunne reise Søe; med et dybtstikkende Skib maae man passe at gaac ind over Barren med Høivande. Da Havnen kun er liden, og

der altsaa er knåpt Svaierum, maae man uopholdelig fvinebinde med gode Landtrouge. Den har tvende Skibsløier, det indre og ydre; paa det ydre Leie er der 22 Fod med almindelig Springtid, og paa det indre 10 Fod med laveste Vande.

THORLAKS-REHD og ÖREBAKS-HAVN.

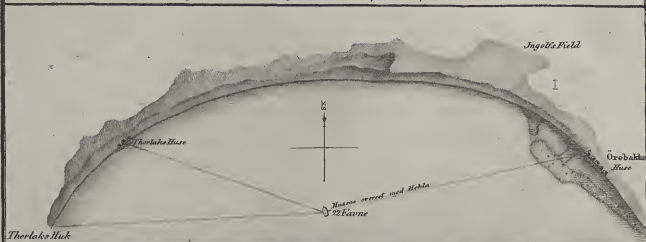
Vi have allerede i det foregaaende bemærket Forvovenheden af at nærme sig formeget den sydlige Kyst af Island; imidlertid kan man ikke noksom beundre hvad den Menneskelige Industrie opfinder, og hvad de Søefarende maae vove, saasnart det for mercantilliske Hensigt gielder om Samqvem med en Kyst eller et Land, og man seer hvor omhyggelig der er søgt at udfinde Punkter paa denne Kyst, hvor det var mueligt for Skibe at komme til og i det mindste for en kort Tid at kunne opholde sig; dette viser sig naar man betragter at *Örebaks* saakaldede Havn kan blive beseiler. Paa den anden Side er det Lands Beboere vist meget at beklage, hvor Samfærdselen er saa besværlig som i Island, og hvor altsaa Affærninggen af Landets Frembringelser, og Ombytning eller Anskaffelse af Vare til Livets Fornödenheder, tildeels til dets taalige Ophold, er saa vanskeligt at forskaffe sig, som paa den her omtalte Deel af Island.

Der ere etablerede Kiöbmænd paa *Örebak*, og der gaae almindelig aarlig et eller to Skibe fra Kiöbenhavnen til dette Sted. Anduvningen til samme behöver neppe nogen videre Forklaring, end den en tænkende Söemand efter sin Stilling vil kunne udlede sig af Kaartet, hvorved bemærkes, at *Westmanöerne* er et særdeles og vigtigt Kiendingspunkt at rette sig efter, og at man kan see den største af disse i sigtbart Veir meget klart fra *Thorlaks-Rehd*, hvorfra Afstanden er 9 Mile.

At kunne indløbe *Örebaks-Havn*, eller rettere kun aabne Ankerplads, som andre Havne, vil et Öiekast paa Kaartet lettelig udvise ikke at være gjörligt; man søger derfor alleneft foreløbig at komme til Ankers paa *Thorlaks-Rehd*, omtrent midt imellem *Thorlaks-Huk* og Hufene ved *Örebak*; der maae Skibet af Nödvendighed vente Lodsen ud og flere Baade fra Land, for at bringe det ind til *Örebak* og fortröie det.

For

Omtrentlig Toning af Landet taget fra Ankerpladsen paa Thorlaks Rehd.

Situations Kaart over Ankerpladsen og Fortøingsmaaden ved Ørebakke

Endet af Skivene ses i Vandet hermed med ubestemt hals Flod.

For at komme ind i denne saakaldede Havn, maae man nödvendige fvente godt Veir, smul Søe, Höivande og gunstigt Vind af Vest eller N° 4 og den sidste ikke for skral.

Havnen er der med største Springflods höieste Vande 23 Fod og med laveste Vande 11 Fod.

For at give et Begreb om dette Sted, have vi paa vedföiede Udkaft-Kaart givet en omtrentlig Fortøining af Landet, taget fra Ankerpladsen paa *Thorlaks-Rehd*, og ligeledes et Udkast af Grundene og Revene ved *Örebaks* Handelstet med Maaden hvorledes Skibene, som komme der, blive fortöiede; man seer deraf, at Tougene maae vel forsees med Tönder og Krydstræer, for at bæres op fra Grunden, hvilke Handelstedet er forsynet med og udlaane til Skibene. Det ville vist være en höift nyttigt Sag for de Skibe, som skal beseile dette Sted, naar de bleve forsynede med saadanne Jernkæder, som nu i de nyere Tider ere opfundne og indrettede til at tiene i Steder for Ankertouge, der paa Steder som her, hvor Grunden er skarp og stenet, saa let og hastig afskamfiles, og derved udsætter Skibene for at forlise. Denne Udkast-Tegning over Fortøiningsmaaden her er os meddeelt af en praktisk Söemand, som flere Gange har beseilet Stedet, da vi ellers ingen nöiere Underretning har herover; til Nöd skal det være muligt at fortöie 2de Fartöier der, som vedföiede Udkast viser. For at söge Ankerpladsen paa *Thorlaks-Rehd*, er *Ingolf-feld*, som er ganske fladt ovenpaa, et særdeles godt Kiendingsmærke; videre ligger *Hekla* næsten i Linie med Handelshusene, og om Bagbord Hayes den udkyvende *Thorlaks-Huk*.

Dybden her paa denne Ankerplads er 20 til 22 Favne reen Grund, og da Grunden er opgaende mod Land, staaer man vel ikke Fare at drive paa Land med Söevindene, saalænge Ankere og Touge kan holde; imidlertid reiser Söevindene en saa skrækkelig Søe, at det er höift besværligt at ligge, og da Grunden som sagt er afgaaende, kan Afdrivning til Söes let finde Sted med Landvind, som ofte blæser meget haard. Saaledes bör man ikke söge hertil uden yderste Nödvendighed og absolut Bestemmelse til *Örebak*, hvortil Sommeren eller den bedste Aarstid bör vælges.

HOPS-HAVN og GRINDEVIG.

Paa det nærmeste 8 Miil Westen for *Örebak* og omtrent $\frac{1}{2}$ Miil Östen for *Grindevig* er der en liden Bugt, som er givet Navn af *Hops-Havn*; vedfølgende Situations-Kaart over samme viser at der ville være farligt at ligge her med sydlig Vind, for hvilken den er aaben, med mindre der var med saa smaae Fartøier, at de med høi Vande kunne komme ind i den inderste Bugt, da Dybden i der snævre Indløb til denne er angivet at være 3 Fod med lavt Vande. I denne lille Bugt kunde der ved Kunst vel dannes en net lille Havn, men som i et Land som Island ikke er at tænke paa; Stedet søges heller ikke, og der er ikke opgivet os Mærker hvorefter denne Bugt kunne anduues; det maatte maaskee være ved at kiende det noget udflydende *Hopsnæs*, naar man løb nær langs under Landet Öster eller lettere Wester fra.

GRINDEVIG. I den første Deel af disse Beskrivelser over de iislandske Kyster, som udkom i 1788, har vi allerede i Tillæget til samme talt om *Grindevig*, hvor der tilforn har været et Slags Handelsted; den er, som af samme sees, høist ubetydelig, og giver ingen Tilflugt for Skibe, endog ikke for de mindste Slags, det er saa at sige en Umulighed at anduue denne Viig directe fra Søen; Vanskeligheden heraf, og Farligheden at ligge paa denne aabne Ankerplads, hvor flere Fartøier ere total forliste, har foraarsaget at dette Handelsted er ganske nedlagt, og Vigen befeiles for Tiden ikke af noget Skib.

Videre er der intet at mælde om Sydkysten; men vi maae anbefale Søemændene naar de skulle løbe om *Kap-Reikianæs* for at anløbe Westkysten af Landet o. s. v., eller ved anden Leilighed at de besinde sig herunder, at have den allerførste Opmærksomhed for det høist farlige *Blinde Fugleskiær*.

Sluttelig maae vi endnu tilføie, at vi i den første Deel af Beretningen til Kaartet over Westkysten af Island, som udkom 1788, har beskrevet *Boesands-Havn*, som til den Tid var et af de smaae iislandske Handelsteder, hvilken da blev besøgt af et par Skibe om Aaret. Men nu befeiles den ikke mere, da en overordentlig svær Storm af vestlig Vind

1803.

Gaarden Tjæragerhuset

Guarden Hope

Leer og Muider

Sinarte Steen
eg
Scand.

Harvard
Daneel
23

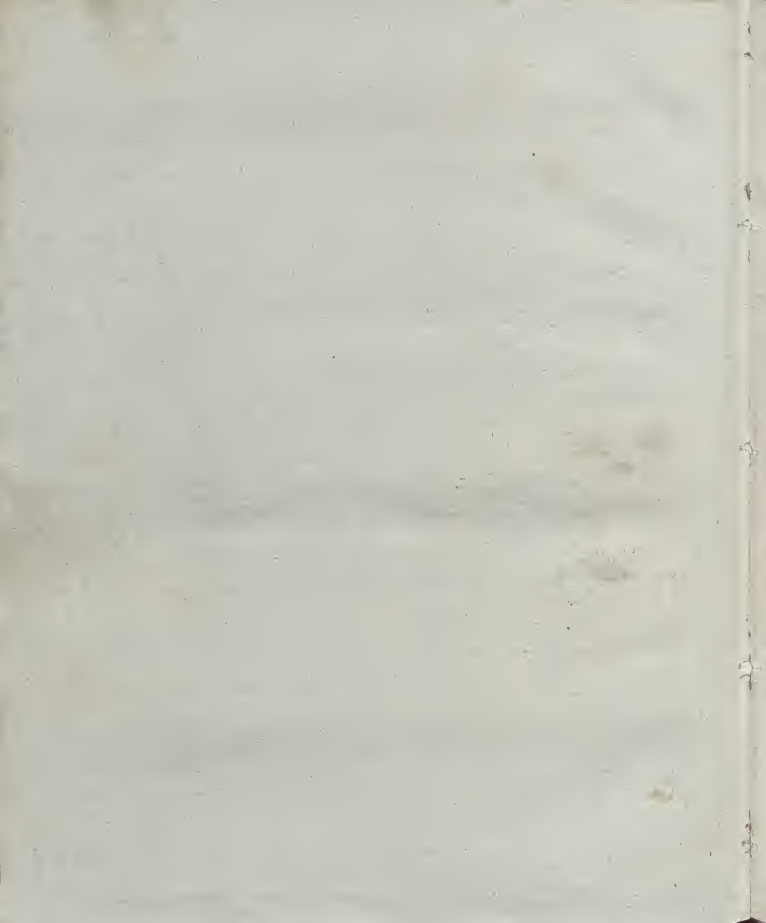
Hard find

Indzeilung

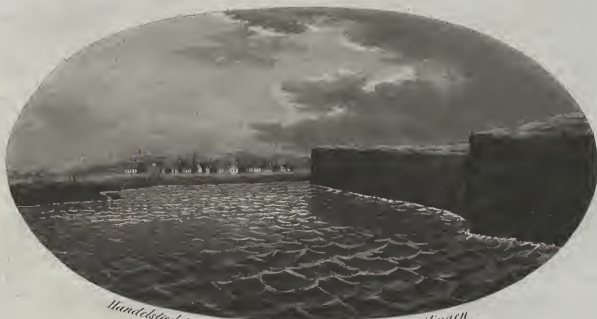
End ceiling

Hesperis *Nereis*

Skole paa 1500 Alen eller $\frac{1}{2}$ Mil.

Vind og høi Vande har ødelagt Handelshufene sammesteds, hvorefter Handelen har trukket sig til *Kieblevig*, som og laa er beskrevet i bemeldte første Deel, og hvoraf vi her slutte med et Prospect taget ved Indseilingen til samme.

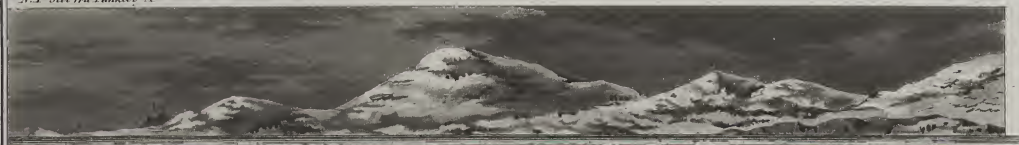
Handelsstedet ved Kieblevig set under Indseilingen

De betydeligste Trykfeil.

De mindre vil Læserens Opmærksomhed let bemærke og behageligst selv rette.

Pag. 36.	Linie 13.	Staaer:	Paa deres østlige Side tæt inden for — læs — paa dens østlige Side tæt udenfor.
— 7.	— 7.	—	der her maatte befinde sig under — 1. — der maatte befinde sig herunder.
— 8.	— 26.	—	der har i forrige Tider havt — 1. — her har i forrige Tider været.
— 12.	— 4.	—	Geipirsrast — 1. — Gerpirrast.
— —	— 12.	—	Hornet — 1. — Hornæs.
— 23.	— 7.	—	$\frac{3}{4}$ i S. t. W. — 1. — $\frac{3}{4}$ Mil i S. t. W.
— —	— 9.	—	$1\frac{1}{2}$ Mil — 1. — $\frac{1}{2}$ Mil.
— 25.	— 1.	—	Höpde — 1. — Höpde-Pynt.
— 28.	— 9.	—	2 til 7 — 1. — 7 til 2.
— —	— 32.	—	og en tæt nordlig for den liggende Klippe, udelades.
— 30.	— 2.	Staaer:	Syd — 1. — Sydwest.
— 31.	— 24 og 25.	Staaer:	paa den nordre Side af — 1. — Norden for.

N^o1 Sot fra Punktet A

a Flæselunge b Burnarey c Kollmule Field d d Landet paa den sydlige Side af Vigna Fjord

Fortsættelse

bbb Landet paa den nordre Side af Vigna Fjord

Fortsættelse

dd Landet i Hjerads Flein Bugt

N^o5 fra Punktet D

a Glettinganes b den østre Side af Borgar Fjord c Gletfield d det indreste af Borgar Fjord e Lambedule Field

N^o7 fra Punktet F

a a Dalsfjeldene b i W. N. 3 Mile c Indløb til Seidis Fjord

Fortsættelse

den østlige Side af Vid Fjord c Hukken imellem Mio og Nerd Fjord d det indreste af Mio Fjord

N^o10 fra Punktet H

a Skruden b Andey c Watterneelunge d Gvendarnas Field e Reika Field

N^o11 fra Punktet L

a Inda Field b Trerhammar Field

N^o3 fra Punktet C

a Kollmule Field

N^o4 fra Punktet C

a Landet østen for Borgar Fjord bbb Osfjeldene c Borgar Field

N^o2 fra Punktet B

a Borgar eller Diefeld b Burnarey c Brekka Skær

N^o6 fra Punktet E

Borgar Field

N^o8 fra Punktet G

a Heranæs bb Landet paa

N^o9 fra Punktet J

Skruden og Arvaktetur

N^o11 fra Punktet K

Skruden og Arvaktetur

N^o12 fra Punktet K

a Gvendarnas Field b Trerhammar c Reika Field

N^o13 fra Punktet K

a Taa b Trerhammar Field

